Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գարը Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւնները ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته در
صاحب امتیازی : اوهانس قره
اداره خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	13 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ   ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ   10 ՓԱՐԱ

ԿԵԱՆՔԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

16 Օգոս. 1903

Այս անգամ դարձեալ քիչ մը տեղեկութիւն պիտի տամ Մս. Բի. Տըլլիւի (*) կենսագրութեան մասին որ շուտով կեանքը պիտի տայ և «մեծ այո»ն (I WILL)ը պիտի ըսէ։

Մրցակից աղջիկներու թիւը 3000ը անցած էր, որոնցմէ 32 հատը զատուեցան հաւանականները։ Ասոնցմէ մեծամասնութիւնը Լոնտոնի և արուարձաններու մէջ կը գտնուէին, որոնց նախ այցելել որոշեց. իր բոլոր պատահարներուն մասին պիտի չգրեմ հոս, բայց միւսին որ ամէնէն աւելի ուշադրութիւնս գրաւեց։ Օր. Տիմսա կանոնաւոր յատուկ գլուխ մը կը գրէ և ժամադրութիւնը յանձնած կիրակիին որոշած էր, ուր մեր փեսացուն փութաց որոշ ժամուն։

«Դռնապանը բաւական սպասելէ վերջը զիս սպասասրահը առաջնորդեց, ըսելով թէ, օրիորդը գնդամուղ կը խաղար, լմննալուն պէս պիտի գար։ Եւ իրաւ ալ քիչ վերջը եկաւ, կարճ շրջազգեստով, բարձրահասակ, «փափուկ» մը և փոխադարձ ներկայացումէ մը վերջը անկեց իր այրատեսակ ըլլալը հաստատեց և յուսաց թէ ես ալ կնատեաց մ'էի, ուիսքի և սոտա մը հրամցուց, ինքն ալ խմեց, յետոյ գրպանէն սուփէն հատ մը սիկար առաւ և ուժգին գիտնալ թէ սիկարին կը խաղայի», ևն. ևն.։

«Ես որ կը կարծէի որ լեզուս բերնիս մէջ քիչ շատ կը դառնար, պարանոցս կապուած ու կամացուկ մը մնաս բարով ըսելէ զատ բան մը չկրցի ընել, մինչեւ որ նորէն դուրսը ազատ օդին մէջ գտայ և տակաւին կը խորհիմ թէ վերջն ի՞նչ պիտի ըլլար՝ եթէ իրեն պէս մէկուն հետ ամուսնանալու ըլլայի։»

Անցած շաբթու Մս. Բի Տըլլիւ ճամբայ ինկաւ հեռաւոր «աղջիկներու»ն համար, առաջին անգամ Պըրմինկըմ այցելեց ուր գեղարուեստից թանգարանին մէջ ժամադրութիւն մը ունէր. օրիորդը մօրկանը ընկերակցութեամբը հասաւ, սակայն «խըսմէթ չէ եղեր»։ Անկից Լիվըրփուլ հասաւ և այս անգամ աղջկանը տունը ներկայացաւ, և, «սապնի չէինք ուզեր ամա սաանի եղաւ», ըսաւ ու դուրս ելաւ։ Տակաւին պիտի այցելէ Լէամըր, Լիտծ, Նիւքասըլ, ևն. ևն.։ Վերջապէս յա Ջորջ Նամակաւ։

* * *

«Հայերուն հարսանեկան սովորութիւնները ինչ են, կ'աղաչեմ ըսէ», ըսաւ կապոյտ աչքերով և ոսկեծել խոպոպներով Անգլուհի մը, որուն հետ միեւնոյն փողոցին մէջ բնակելու և իր բարեկամութիւնը վայելելու պատիւը ունիմ։ Իր՝ կիրակի օրանց անակնկալ այցելութիւնը արդէն զիս զարմացուցած էր, սակայն իր հարցումը բոլորովին շուարեցուց զիս։ «Ի՞նչ կայ, ըսի, Հայու մը հետ ամուսնանալու դիտաւորութի՞ւն ունիս, այդ պարագային մէջ ճէճը կը մտնէ՞ս ըսի», ժամանակ վաստկելու համար։ Խեղճ աղջիկը քիչ մը կարմրելով, չէ՛, չէ՛, ըսաւ, շաբաթաթերթիս մէջ յօդուած մը կարդացի որ օտար ազգերու հարսանեկան սովորութեանց մասին կը գրէր և Հայերունն ալ յիշատակուած էր, (բարով խերով չըսէին), և ինծի ներկայացուց թերթ մը, որ կանանց յատուկ նորաձեւութիւններով և կանացի վէպերով հաճոյացած քանանց թերթ մըն էր, անշուշտ ինչ որ կարդացի։

«Հայ. հարսանիք մը շատ չխօսով մոռնալ կարելի չէ, մէկ քանի օրեր կը տեւէ, հարսին տունը կը հաւաքուին ազգականներ, բարեկամներ և դրացիներ և կը զուարճանան մասնաւորապէս վարձուած նուագածուներու և պարողներու միջոցաւ, մինչեւ որ փեսան, ամբողջ ձեւերով, կը հասնի իր հետեւորդներովը միասին որոնք իրենց կարգին վայնասուն մը կը բրենեն, «երջանիկ» մարդուն երեսը ճերմկցուցած են տեսակ մը փոշիով և ընկերութեան ներկայութեամբ կ'ածիլեն, վերջն ալ հարսին զրկած զանազան նուէրներովը կը զարդարեն։ Անկից վերջը փեսին եղբայրները մէկէն վրան կը յարձակին և վայրկեանի մը մէջ զինքը մերկ մերկ կ'ընեն։ Վերջը նորէն կը հագուեցնեն նոր զգեստներով կարելի եղածին չափ, որովհետեւ այս անգամ միայն ձեռքով է որ փեսան կը հագուեցնեն, մինչդեռ միւսով վառ ճրագներ բռնած են։ Առաջին օրը կ'աւարտի խարոյկներ վառելով, պարելով և նուագելով։ Յաջորդ երեկոյեան մարդը առաջին անգամ երեւան կ'ելլէ և չխօսելով կառքով եկեղեցի կ'երթայ, փեսան ալ քալելով կը հետեւի, ուր քահանան գաւիթին մէջ կը դիմաւորէ և ասուր պատուանէ քարոզ մը կը կարդայ, վերջը թափորը դէպի խորան կը յառաջանայ ուր քահանան երկուքին ճակատը իրարու կը կապէ ոսկէ շղթայով (Gold chrin)։ Ամէնը աս չէ։ Խեղճ փեսան երեք օր ետ կը սպասէ, մինչեւ որ սրտին սիրածին և ժամուն պատկածին սիրանայ»։

Չէի գիտեր ինչ պատասխանել, ուստի կատակի ձեւով ըսի թէ «թէեւ ես մօրս հարսանիքին ներկայ չէի գտնուած, սակայն ապահով էի որ հոս տպագրական կամ ուրիշ սխալ մը ըլլալու էր»։ Ինչ սխալ մխալ նօթեր, Աստուած իմ, Անգլուհիները ասանկ պիտի հասկնային մեր հինաւուրց պատուական հանդէսները։

* * *

Աղջիկներէն, հարսանիքէն վերջը հիմակ ալ ամուսնաթողութիւն մըն է որ այնքան մեծ աղմուկ հանեց Լոնտոնի մէջ և նմանը չտեսնուած հատուցում մը ստացաւ Տիար Տիմիթրիոս Բօնաթամթինիսի, ծանօթ Աղեքսանդրիացի վաճառական հանգուցեալ Տիար Բալլիի փեսան որ անցած նոյեմբերի, կնոջմէն հեռի Ջուլիթիթա կը գտնուէր, ուր իր մայրը մահուան անկողինը ինկած էր։

Խեղճ մարդը մինչ իր մօրը վերջին մխիթարանքը ըլլալ կը ջանար, անդին տիկինը իր տան բժիշկը Տօք. Լէնոր կը մխիթարէր, այս բանը շարունակուեցաւ... ամուսնոյն վերադարձէն ետքն ալ նորէն, մինչեւ որ գործը ատեանը հասաւ։ Տիար Բօնաթամթինիսի 25000 ոսկի հատուցում ստացաւ որ մինչեւ հիմակ լսուած բան չէր, բայց դատական ծախքէն՝ որ ինքնին 1000 ոսկիի մօտ է։

* * *

Լոնտոն եթէ նորութեանց միակ վայրը չէ, գլխաւորներէն մին է անտարակոյս, ամէն օր նորութիւն մը կայ։ Հիմակ կեանքի նորօրինակ ապահովագրութեան միջոց մը գտնուած է ինքնաշարժ (քէնիւաշարժ ըսել կ'ուզէի) մեքենաներու միջոցաւ։ Անշուշտ մինչեւ հիմակ ամէնքս լսած էինք այս մեքենաներու մասին, որոնք ամէն օր աւելի գործ կը տեսնեն քան բազմաթիւ փոխարէն ժողովուրդին մատակարարելով շաքարեղէն, ծխախոտ, լուցկի, թաշկինակ, անուշահոտութիւն, օճառ, բուսոյր, սանտր, հայելի, եայլն, եայլն, որոնց որակը և տեսակը հիմայ այնքան շատցուցած է ապահովագրող մեքենան։ Այս մեքենան ինքնին պատի ժամացոյցի մը կը նմանի։ Եթէ ոտքը կամ ձեռքը կոտրելու դիտաւորութիւն ունիս, մտադիր չըլլաս անոր, որ ամէն կայարան կը գտնուի հիմակուհիմակ։ Համեստ բէնին ճամբայ հանէ՛, ճարմանդ մը կայ, քաշէ՛, և ահա մատիտ մը կը ստանաս, ատոր փոքրիկ բացուածքին վրայ ուր թուղթի կտոր մը կ'երեւայ, անուն գրէ՛ և նորէն ճարմանդը ետ մղէ, ստորագրութիւնդ կը կորսուի և երկրորդ բացուածքէ մը որոշ թղթակից քուպոն մը կը ստանաս և եթէ մէկ շաբթուան մէջ որ և է արկած մը պատահի, ընկերութենէն վեց շաբաթ շարունակ երեքական մէճիտիէ առնելու իրաւունք ունիս։ Այս գործողութիւնը կրնաս մէկէ աւելի անգամներ կրկնել և փոխադարձ գումարդ ապահովեալ լոլցնել։

Այս տողերս գրած պահուս միտքս կուգայ ուրիշ ապահովագրութեան միջոց մը, որ այս վերջիններն ալ աւելի ամուր է և միայն մահուան պարագային յատուկ։ Տեղական շաբաթաթերթերէն շատերը որ միայն մէկ բէնի կ'արժեն ինքնին ապահովագրեր են և անոնցմէ մին Pearson's Weekly երկու շաբաթ առաջ 2000 ոսկի վճարեց խեղճ երկաթսպրդի մը այրիին, որ Կլասքոի վերջին երկաթուղիի արկածին մէջ իր կեանքը կորսնցուց և գրպանէն վերջ գտնուած թերթը գտնուեցաւ ուր իր ստորագրութիւնը ետև կը կրէր։

Արկածեալներէն ուրիշ մը թէեւ նոյն թերթէն հատ մը ունէր պայուսակին մէջ, սակայն ստորագրուած չըլլալուն իր եղբայրը միայն 100 ոսկի ստացաւ։ Այս թերթը ցարդ 484, 2000նոց 1000նոց և 100նոց վճարումներ ըրած է։ Տարօրը Մանզումէին բերանն վրայ չերթար զուրցելու։ Ծենալ կայ ծայրը։

* * *

Վերջին նամակներէս մէկուն մէջ կ'երեւայ որ պոլսեցնակ հայ բարեկամներէս մէկ քանին, առանց դիտաւորութիւն ունենալու վիրաւորած էի, այնչէս որ անոնցմէ մին ինծի գրելու և կ'ոց կճել մ' ըսելի 'վերջը կ'առաջարկէ։» ըսելու չափ յառաջ գացած էր։ Այդ բանը տակաւին մոռցած չեմ, «կ'առաւելինք». ուստի այս անգամ տեսերը շահելու համար նորաձեւութեանց մասին քանի մը նօթեր պիտի տամ։

Թխագոյն կամ շագանակագոյնը (brown) իր գունաւոր ստուերներով բայց թէ մուգ, նորէն մէջտեղ ելած է և ինչպէս 1900ին նոյնպէս այս աշնան և նոյն իսկ ձմրան սիրոց գոյնը պիտի ըլլայ։ Իրաւ է որ մուգ կապոյտը և կանաչը առանձին կամ միասին իշխեցին վեց ամիսէ ի վեր, սակայն այնեւ տեղի տալու պարտաւորեցան թխագոյնին. Նոյնը կրնամ ըսել նաեւ գլխարկներու մասին յարդէ ըլլայ թէ թաղիքէ (felt) կարմրորակ փետուրներով և աշնան ծաղկներով զարդուած. որոնք մէկ երկու բարեկամ նշանաւոր կրպակներ... Regent Streetի մասնաճիւղերուն մէջ։

Բայց, սիրելի քոյրերս, դուք աս բանի մը սաւ ալ հոս փորձ փորձերէ, ո՛չ ալ Բարիզէն կամ հոսկէ 'նկար նորաձեւութիւններուն. առանց գրպան պարպելէ ուրիշ առաջնորդութիւն մը չունիմ։ Ձե՛ք գիտեր, յուսը խնայողութեան թշնամին է։ անխառագիտութեան այս գլուխը յարգեցէք, եւ ձեզն ալ ինծի անիծեցէք։

ԱՐՇԱԿ ՓԻՆՃԵԱՆ
(Սըրպիթըն)

(*) «Մանզումէ»ի ընթերցողները կը յիշեն անշուշտ թէ անգղ. հանդէսի մը ամէնէն ծիրուած և գեղանի աշխատակիցներէն մին ինքզինքը իբր մրցանակ կը դնէր Անգղիացի աղջիկներուն, որոնցմէ միոյն կեանքը պիտի տար, ըստ զանոնք՝ իրեն խրկուած լուսանկարներէն։ Նոյն թերթին անօրէնութիւնն ալ սատարած է մեծածախս հարսնիք մը ընել, ընտրուած հարսը օժտել թանկագին օժիտով մը, նախանձելի ճամբորդութիւն մը անցընել տալ անոնց և ժամանակի մը համար ապահովել բարեկեցիկ կեանք մը։

Մ. Խ.

ՄԵԼՔԻՍԵԴԵԿ ՍՐԲԱԶԱՆԻ ԻՐԱԿԱՆ ԿՏԱԿԸ

ԻԶՄԻՐ, 7 Օգոստոս

Մանզումէի շաբաթ օրուան չինծու կտակին առթիւ գրած չափազանցութիւններով ոչ լոկ Մանզումէն իր կողմէն գրած էր ճշմարիտ դիտողութիւններու շարք մը, որոնց մէջ իմ հաստատելու ալ հետեւեալ երկտողը կ'ուզէի «մինակ որ մեր թղթակցին վրայ ալ պարտականութիւն մը կը մնայ հրապարակաւ յայտնելու ինչ որ կարդացած էր հանգուցեալ Սրբազանին օրագրին մէջ իր կտակին մասին»։ Այս տողերէն առաջ նուաստս ալ անշուշտ լուռ չէր կրնար կենալ, որ պարտականութիւն հրապարակ հանել յայտնելու ինչ որ կարդացած էր հոգելոյս Սրբազանին Օրագրին մէջ իր պատրաստուելիք կտակին մասին։

Երեք ամիս անցած է այն օրէն, բայց ինչ որ կարդացի Մելքիսեդեկ Սրբազանի Օրագրին մէջ՝ դեռ միտքս է և ղրկած զոր կարդացածիս պէս կ'ընծայեմ։ Սրբազան այդ օրը երբ իր մահուան մօտ կը կարդայի ընելիք կտակին մէջի նուիրատուութիւնները, ինչ մտքէս անգամ չէր անցներ թէ, օր մը հրապարակաւ պիտի յայտնէի այս կարդացածներս փրկելու համար իր այնքան սիրուած անունը — զոր Հորդ անունի մարդիկ մը քանի մը շաբաթ առաջ, անճանակալ հաշիւներ մաքրելու դիտումի տակ փորձեց խնդրոյ առարկայ ընել Բիւզանդիոնի մէջ։ Այս՝ մէջ էր փրկէր այդ անունը երկու շահամոլ հոգեկառաքներու ձեռքէն, որոնք աշխատեցան հանգուցեալ Սրբազանին պատուոյն չի յարմարող կտակ մը պատրաստել։ Անշուշտ իմ սիրելի ընթերցողներս պիտի զարմեն թէ ինչպէս այնչափ տարբերութիւն մը կայ Մելք. Սրբազանի իր ձեռքով գրած և պատրաստուած չինծու կտակին մէջ. Սահ Օրագրին մէջ իր գրած նուիրատուութիւններուն մասին կարդացածներս։

—«500 Օսմ. ոսկի ուղղակի կը կտակեմ Կ. Պոլսոյ Նպաստից Ընկերութեան, որուն ամէն արդիւնքը գաւառացի քահանայ ըլլալ փափաքող երիտասարդներ դպրոց մը դրուելով ուսում ստանան և ապա ձեռնադրուին։

250 Օսմ. ոսկի ուղղակի կը կտակեմ Ս. Էջմիածնայ Գէորգեան ճեմարանին, որմէ գոյանալիք տոկոսադրամը յատկացուի նոյն վարժարանի յառաջադէմ ուսանողներու Մուրատեանց մրցանակ անուամբ և սոյն գումարը կը փափաքիմ որ անձեռնմխելի մնայ։

150 Օսմ. ոսկի Մշոյ Ս. Կարապետի վանքին շինութեան ի նպաստ — փակագծի մէջ ըսեմ թէ ասկէ առաջուան «Արեւելք»ի մէջ «Յուսակ»ի այնքան սրտառուչ գրած յօդուածներու շարքին կ'ամփոփուելով բրած է այս նըպաստը զոր ինծի ալ յայտնեց օր մը։ —

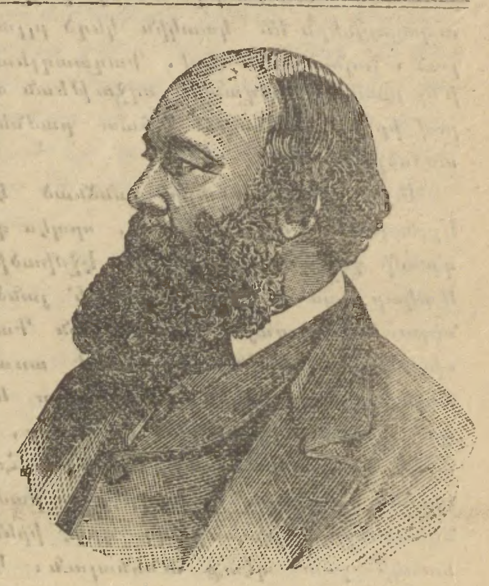

ԼՈՐՏ ՍԱԼԶՊԸՐԻ

100 Օսմ. ոսկի ուղղակի կը կտակեմ Ս. Երուսաղէմի Ժառանգաւորաց Վարժարանին, որու Տեսչութեան տնօրէնութեան տակ կը դնեմ այս դրամը։

100 Օսմ. ոսկի կը կտակեմ Իզմիրի Ս. Լուսաւորչեան Ազգ. Հիւանդանոցին։

50ական ոսկի կը նուիրեմ անդ.. Ազգ. Երկսեռ որբանոցներուն։

50 Օսմ. ոսկի կը կտակեմ չքմեր շինութեան որու հողը պիտի առանձնի կտակակատարներս։

Այս կէտը Պ. կտակադիրը՝ Տիմիթեան չէր մոռցած նաեւ դնելու իր չինծու կտակին մէջ, ինչպէս տեսաք։

25 Օսմ. ոսկի կը կտակեմ ողբացեալ բարեկամիս Մատթէոս Մամուրեանի մահարձանին շինութեան։ 10 երկաթուղոյ (Բուժէլլի) կը յանձնեմ....։

Հոս ընդհատեցի ընթերցումս. ծանօթ աշխատակիցներէն երկու հոգի ներսանեակէն ներս մտած էին, Ս. հիւանդին որպիսութիւնը հարցնելու։ Կամաց մը առանց յայտնի ընելու օրագիրը սեղանէ մը ետին... Ս. հիւանդին բարձին տակ։

Այս պարագան անցաւ, ժամանակ չանցած միւսեալ մասերն ալ կարդալու թէպէտ քանի մը անգամ փորձեցի կրկին ուզել, բայց չուզեցի իմ հետաքրքրութեանս փոխարէն տալու համար զինքը անհանգիստ ընել։

Յառաջացող ծանր հիւանդութիւնները չի թողուցին որ Սրբազան Հօրմէն կրկին ուզեմ օրագիրը և մինչեւ վերջը կարդամ հակառակ բուռն հետաքրքրութեանս։

Հիմայ ձեզ սիրելի ընթերցողներս, կը տեսնէ՞ք թէ ինչ ահագին տարբերութիւն կայ չինծու կտակին և քիչ մը առաջ ձեր կարդացած իր բուն կտակին մէջ։ Ո՞ւր են «Պ. Աւետիս Տիմիթեանի աղջիկներուն կը նուիրեմ Պ. Յով.

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

ՔԱՍԻՄ   207

Անձոռ Հանգոյց Մը

ՎԷՊ

ՏՆՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Զ.

Օրիորդ Ծնրուժոյի յանձնարարութիւնը լսելով միանձին նամակներուն դարձաւ ու մտամոլոր չխօսեց ոչ։

—Բարեսրտութեան ապացոյցը կը տեսնա՞ս Փառանձ, ըսաւ, տե՛ս օրիորդը քե՛զ ալ չի մոռնար և կը փափաքի որ իրեն հաւասար հագուստ հագնիս. բայց կը կարծեմ որ օրիորդը ալ աւելի տրամադիր պիտի ըլլայ, եթէ մենք մեր չափը գիտնանք ու իր թեւին տակ զօրանալով մարդու կարգ անցնինք։

—Անմիկ փախուստի ճամբայ մ' փնտռեր Սեփանիկ էֆէնտի, կատակաբանեց Մելինէ, փառք Աստուծոյ ինչ-չերնի՞դ պակաս է. ամէն բաներնիդ կատարեալ է և օրուան ալ առաջ երթալու վրայ էք, մեր շրջապատումները կ'ուզենք։

—Շատ աղէ՛կ, ինչպէս որ հրաման ընէք։

Ուղեւորութեան վրայ երկարօրէն խորհրդակցելէ և անհրաժեշտ հրահանգները տալէ ետք, մօրեղբօրը հետ մեկնեցաւ Մելինէ, անդիմադրելի յուզումներու մատնելով միանձին ու ամուսինը որոնք բոլորովին չմտորած՝ սրտի բուռն հեծեծանքով զիրար ողջագուրեցին ու վարժուհին գլուխը ամուսնոյն թեւերուն կրթնցուցած,

—Մ'ի Սեփանիկ, ըսաւ, հաւատալ չի՞ գար կոր, իրա՞ւ են ասոնք թէ երազ է իրա՛ւ իմ էրիկս է Բարիզ գացողը, քանի երեսուն հազար ոսկիին ձեռք վաստկողը։

—Աստուծոյ փառք տանք Փառանձ, պատասխանեց ոսկերիչը զգածուելով։

—Մ'ի Աստուծոյ ինչեր չեն կրնար ընել, ողորմութեանց խնկը չի հասնիր հեռաւոր կինը՝ ամուսնոյն արցունքները սրբելով, տարի մը առաջ անօթութենէ պիտի մեռնէինք...։ Ամէն արժանի ըլլալ աս բրածներուս։

—Ան օրերը մտքէ հանելու չէ, յարեց Սեփան, լաւը ըլլանք փորձերնիս կըրապցու ըսելով, չունեցողներէն երես դարձնելու չէ։ գիտե՛ս օր կ'ըլլար որ հինգ ղրուշին համար առաւօտէն մինչեւ իրիկուն կը վազվտէի չէի կրնար գտներ։

—Ջուրէ ելածը կ'ըսեմ կոր, դուռս եկողը պարապ չեմ հաներ։

—Դուռը չեկողը նայելու է Փառանձ, ա՛ս մենք ամէնէն աղէկ գիտենք անանց ի՛նչ քաշելը, դուրս չեկողին, չկրցող ուրախին տալու է, խղճմտելիքները անանք են, մէկը օր մը մէջնին մը վատակցաց ինծի, որ հազար ոսկի արժեց, մարդը գիտեր որ հոս կարօտ եմ, ողորմութիւն տուած ըլլալու համար սուտէն գործ մը մէջտեղ հանեց ու մեծերը ձեռքս դրաւ, ա՛ս եթէ ա՛ն մեծերը չըլլար, ամէնքնիս ալ պիտի փասնէինք ան գլուխը անօթի, ծարաւ, չկրնալով դէմ դնել դուրսի ցուրտին։

Վարժուհին նայելով որ ամուսինը չափը կը յուզուի միտքը անցնելը յիշելով, անմիջապէս զուարթ դէմք մը առաւ ու քաղցր ժպիտով

—Բա իրա՛ւ մենք խենթ ենք, ըսաւ, աղէկ որ դուրսէն մարդ չի կայ մեզինին, ասանկ ամէնէն աւելի խելագնացն մէկ օրերնիս գլուխ գլխի տուեր իրարու սիրտ վեր կը հանենք. անցած գացած բաներուն վրայ ինչ նստեր կը խորթենք, թող երթան երթան հեղ մ'ալ չի գան այն օրերը։

—Ամէն, բացագանչեց միանձին սրբութեամբ չեղչեռով մը, բայց մենք ալ չմոռնանք որ Աստուած գլուխնուս չէրտք։

—Բա՛ ալ հերիք ան օրերը խօսեցինք ըսաւ Փառանձ ամուսնոյն ալեւորածին մենծալով, է՛ ըսէ՛ նայիմ, Բարիզ պիտի երթաս հա՛, ես ինչ պիտի ըլլամ աս տեղը։

—Դո՛ւն ա՛ն ըսէ որ ես ինչ պիտի ըլլամ Բարիզի մէջ, իրա՛ւ անանկ քաղաք մը երթալս կը խնդամ կոր, բայց լեզու չգիտեմ, տեղ չգիտեմ, աս քանի հազար ոսկի ապրանքով ինչպէս պիտի մէջէն ելլամ, ան կը մտածեմ կոր։

—Անն ալ մտածելիք բան է, դուն ինկին նայէ, փառք Աստուծոյ խելքդ կայ, ըմբռնդ թողածդ գիտես, ան մանկը քանի հազար ոսկի կը հանես... պատրաստածի քաղաքի մէջ կը գտնես մ'ի վախնար, միանձին կայ, Բարիզի մէջ միանձի Բեխն մը կը գրել որ քանի մը զրկեց վաճառականի համար բոլոր ոսկերիչներուն ցուցնէ ու քեզի անանց ճանչցնէ։ Մինակ դուն ա՛ն նայէ որ ան տեղի կնիկներուն ճանկը չիյնաս։

—Կնկանն ալ խերը անիծեմ աղջկանն ալ, գոչեց Սեփան, ես ինչ կը մտածեմ դուն ինչ կ'ըսես։

—Հապա՛ անանկ է, հոս իմին քովս կնկան վրայ չես մտածեր, բայց հոն չերքեզ թէ ֆրանսուհիները տեսնելուդ պէս խելքդ գլուխէդ կը թռչի, նայէ՛ որ հոն ալ դուն քեզի պահես ու փորձանքի մը չի՛ հանդիպիս։

—Բոնկին կամքը պարապ խօսք կ'ուզէ կոր կ'երեւայ թէ, աղջիկ աման-ձեռուան էրիկդ չես ճանչցած։

—Իրաւ ճանչցած եմ, պատասխանեց խելքը գլուխը 'Մարդ ես' բայց Բարիզի կնիկներէն հրեշտակներ անգամ գլուխ կը հանեն եր մէկ ոսկերիչ մը։

—Օ՜ֆ, գոչեց Սեփան սրտնեղելով, եթէ աչքդ խղճցնես, հաւատա որ չեմ երթար...

Վարժուհին ձայնը կատակի շարժաւ, ու միայն հրահանգել ամուսինը թէ, ինչ միջոցներով պէտք է աւելի յարմար պիտի ըլլար։ Վերջապէս մինչեւ յոյս խօսակցելով անցուցին այն գիշեր։ Սեփան հիմակուընէ իսկ հաշիւը կ'ընէր առյանի մեծաքանակ առեւտուրին շահերուն։ Ուրիշ մէկ քանի համբաւաւոր ոսկերիչ բարեկամներու Բարիզի հետ գործառութիւն ընելը տեսնելով՝ ո՛րչափ փափագած էր գէթ անոնց վաճառական միջնորդը ըլլալու և հիմա որ Աստուած զինքը այն վաճառականներու առաջնորդին բարձրացնելով մեծ գոհարավաճառ մը կ'ընէր, կրնա՞ր անտարբեր մնալ ու չյուզուիլ։

Այս ամէնէն ետք վարժուհին մտահոգ չեղչեռով մը,

—Աման Սեփանիկ, ըսաւ, բերանս պապանձի, բայց բան մը կուգայ կոր միտքս,

—Ի՞նչ է, հարցուց միանձին, որ մեծ համարում ունէր կնոջը դատողութեան վրայ։

—Բա չըլլա՞յ որ Սիրարփին գլխուն խօսք մը ըլլայ անիկայ. իրա՛ւ առանձին բան մտքէս չանցնիր, բայց չկրնա՛ր ըլլալ որ Սիրարփին գողնալու համար քեզի ասանկ պատճառով մը քովէս հեռացնեն։

Սեփան պահ մը մտածելէ ետք,

—Միտքս մ՛ի պղտորեր կնիկ, ըսաւ. Օրիորդին նման հրեշտակէ մը անանկ բան կը յուսա՞ս,

—Հարիւրին հարիւր մաքէս չանցնիր, բայց էհ, ամէն օր գործին դէշ կողմը մտածել պէտք է։

—Հեղ մը կ'ըսէի կոր որ, Օրիորդը Սիրարփին մայրը ըլլալու է որ ասչափ աղէկութիւն կ'ընէ կոր մեզի, հիմա ալ ասանկ կ'ըսես, ո՛ր մէկ խօսքիդ հաւատամ։

—Ինչ գիտնամ, ես ալ շուարած եմ, ինչ ընելիքս գիտցած չունիմ

—Աստուած մեզի դէշութիւն չի կամենար, մի վախնար ըսաւ Սեփան, ամուսինը ապահովելով, Օրիորդը մեզի չափ ու մենէ աւելի կը սիրէ Սիրարփին, եթէ անիկա ասանկ միտք մը ունենար՝ առաջին օրով ամէն բան կրնար ընել, գիշեր մը առնել տանել կուտար մեր քովն եղած ատենը. ասանկ պարապ բաներու վրայ միտք մի՛ յոգնեցներ։

(Շարունակելի)

Զաքրեանի վրայ ունեցած մուրհակաւոր պահանջքս» որ է «100 օսմ. ոսկի», «Նոյնպէս Պ. Յովհաննէս Դաղտալլեանի կը նուիրեմ իմ Ռումէլիի երկաթուղւոյս բաժնետոմսերս» «ոսկի ժամացոյցս Տիվրիկեանի» իսկ «շղթան Դաղտալլեանի» ուր են և ի՞նչու հոգեւոյս Սրբազանը չէր գրած այս բաները, իր ձեռօք գրած կտակին մէջ. միթէ Հանգուցեալը այնչափ անխե՞լք էր որ 100ական ոսկիներ տար այնպիսի ոչինչ մարդերու, որոնք ինչ նկարագրի տէր ըլլալը այնչափ աղէկ գիտէր իր կենդանութեան օրով: Միթէ այդ ժամանակ զառամա՞ծ էր հանգուցեալ Սրբազանը որ իր այնքան մտերիմ բարեկամներէն մէկը երբ 5-10 օսմ. ոսկի փոխ կ'ուզէր իր հոս եղած ժամանակը չտուաւ: Անհաւանիկ առոնք փայլուն ապացոյցներն են կտակին կեղծ ըլլալուն: Նոյնպէս Պ. Յով. Դաղտալլեան ինչ ըրաւ Սրբազանին ողջութեան օրով իրեն յանձնուած 4 հատ բաժնետոմսերը:

Այս բաժնետոմսերը յանձնած էր Սրբազանը Դաղտալլեանի, որպէս զի դրամի վերածէ և ղրկէ Ս. Էջմիածին Մակար Եպս. Բարեխնամութեանը՝ յանձնելու համար զայն Պիւլպիւլեան Դաւիթ վարդապետին, որ ասկէ առաջ հոգեւոյս Սրբազանին վարդապետ եղած ժամանակը յանձնած էր անոր, և ասկէ 6—7 ամիս առաջ Սրբազան Հօր նամակ մը գրելով կը խնդրէր որ բաժնետոմսերուն փոխարժէքը ղրկէ իրեն՝ ստակի չատ պէտք ունենալուն: Կը հարցնենք, ո՞ւր են առոնք, կ'ուզենք հասկնալ:

Այս վերջին մէկ քանի օրուան մէջ շրջող տարաձայնութիւններու նայելով, հանգուցեալ Սրբազանին եղբայրը՝ Եփրեմ պէկ, գործին երկարաձգուիլը տեսնելով ստիպուեր է տեղւոյս ռուսական հիւպատոսարանին յանձնել խնդիրը, քանի որ ինքը վաղը կը մեկնի դէպ ի Օտեսա՝ իր պաշտօնին գլուխը՝ ուրկէ քանի մը հեռագիրներ ստացած է հրաւիրող: Կ'ըսուի թէ Թաղ. Կրօն. և Խողովները այս չորեքշաբթի գիշեր, նախագահութեամբ Առաջն. Փոխանորդ Տ. Յովհաննէս Ա. քհ. Մինասեանի և ներկայութեամբ հանգուցելոյն եղբայր Եփրեմ պէկի, խառն և արտասովոր ընտիրակ նիստ մը գումարելով ԲԵԿԵԱՂ նկատեր են այս չինծու կտակը: Բայց այս տարաձայնութեան որչափ ստոյգ ըլլալը յայտնի չէ, որովհետև Ժողովականները խիստ կերպով գաղտնի կը պահեն: Երբ վաղը սոյն որոշումը իրենց բերնէն լսենք, ապահովապէս մենք՝ լրագրողներս պիտի ըլլանք զիրենք առաջին անգամ ծափահարողը, որ մէտ զնելով հանրային կարծիքին և եղած հրապարակութիւններուն ԲԵԿԵԱՂ նկատեցին՝ միանգամայն փրկելով Իզմիրցիներուն երբեմնի սիրական Առաջնորդին պատիւը:

ՍՏԵՓԱՆ ՆԵՐԿԱՆԵԱՆ

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Մեծ. Սմբատ էֆ. Պէսէնեան (Իզմիր).—Երկար օրեր կան որ ձեր նամակներուն կը սպասենք անձկայրեաց: Օրերը կը սահին, թուղթը կը թառամին, խաղողները չամիչ կ'ըլլան, աղջիկները հարս կ'ըլլան, հարսերը կ'որդատուրին և այն նամակը որ մեր ձեր վրայ ունեցած պահանջը պիտի բերէր, աւա՜ղ կը մնայ ամուլ: Հայերէնէ ուրիշ լեզուո՞վ մը թէ բլարինէթի նօթաներով պէտք էր գրէինք ձեր ականջին հասկնալի ըլլալու համար: Ի՞նչ ընենք բարեկամ, ամէն մարդ չունի այն յատկութիւնը որով կարող ըլլայ, նախատալից բառերով որակել իրեն դրամը խրայնողները. ատիկա մեր գործը չէ, բարեկամ. մենք օրինական ճամբէն չենք չելլեր, և չենք ներեր ո և է գործակալի, թերթի մը բաժնեգինները գանձել, անոնցմէ մեծ մեծ քօմիսիոններ առնել և ետքն ալ դանձուած դրամը կոկորդը անցընել ու լռութիւն պահել, Խմբագրատունէն գրուած նամակներուն հանդէպ: Ոհ, որչափ նպաստաւոր պիտի ըլլար ձեզի այդ լռութիւնը պահել նաև Մելքիսեդեկ Սրբազանի կտակին խնդիրին առթիւ ալ, որուն համար կը լսենք թէ, խիստ յուզուած է ձեր զգայուն սիրտը, մինչեւ իսկ պատուաւոր վաճառատան մը մէջ, ձեր ներքին մարդը արտայայտելու ատեհան ստանալութեամբ: Դուք որ, բարեկա՛մ, անհրաժեշտ մարդասիրութիւնով մը, մեռած գացած Իզմիրի Առաջնորդին իրաւունքը կը պաշտպանէք, հաճեցէք նաև մեր ողջերուս իրաւունքը չանտեսելու, վաղընդ-փոյթ ղրկել ձեր խրագուած դրամները: Անկէ ետ կը սպասենք այս դրամներուն, և երբ միմիթարութիւն՝ մերթ ընդ մերթ կը կարդանք այն հաշուեցոյցը, զոր հաճած էիք ղրկել և ձեր ստորագրութեամբ վաւերացնել թէ, այնչափ պարտք ունիք: Ընդունեցէք մեր ակնդէտ յարգանքները և գոհ եղէք որ այս անգամ աղուէ ազատեցաք, ջանացէք որ ուրիշ անգամ ապուշտի չհանդիպիք:

Մի՛ մոռնաք նաև որ ձեր հրաշխաւորը հեռու տեղ չէ:

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ԼՈՐՏ ՍԱԼԶՊԸՐԻ

Բ.

Լորտ Սալզպըրի ծնած էր 1830 փետր. 3ին: 1853ին Ազէմֆորտի ընտրական շրջանակին կողմէ Երեսփ. Ժողովին անդամակցեցաւ, ուր մնաց մինչեւ իր հօր մահը պահպանողական կուսակցութեան շարքին մէջ, և անոր յաջորդեց իբրեւ լորտ 1868 Ապրիլ 12ին: Իր առեւտական տաղանդը նշանաւոր ըրաւ զինք ամենակարեւոր վիճաբանութիւններու մէջ: Ամերիկայի Հարաւային և Հիւսիսային պատերազմին ժամանակ պահանջեց հարաւային նահանգներուն իբրեւ ուրոյն կառավարութիւն ճանչցուիլը: 1866ին կռուեցաւ Մր. Կլատսթընի բարեկարգական ներքին օրինագծին դէմ իբրեւ անպատեհ և անօգուտ: Լորտ Տէրպի անոր ստացած ազդեցութիւնը ի նկատ առնելով, 1866 Յուլիսին Հնդկական գործոց նախարար անուանեց զայն. բայց հետեւեալ տարին այս պաշտօնէն հրաժարեցաւ, չուզելով մասնակցել Տէրպի-Տիզրայէլի դահլիճին բարեկարգական ներքին օրինագծին ներկայացման: 1868ին դահլիճին անկումին վրայ ընդդիմադիր կուսակցութեան կարգին մէջ մըտաւ. Մր. Կլատսթընի ներկայացուցած բոլոր օրինագիծներուն դէմ կռուեցաւ, մանաւանդ «վարձակալութեան օրինագիծ»ին և Իռլանտական Եկեղեցիին ջնջման դէմ, և Լորտ Տէրպիի մահէն վերջ պահպանողական կուսակցութեան պետը եղաւ Լորտերու Ժողովին մէջ:

1874ին Կլատսթընեան դահլիճին անկումէն վերջ վերստանձնեց Հնդկական գործոց նախարարութիւնը, ա'յն պահուն երբ ահաւոր սով մը տարածուած էր ամբողջ Հնդկաստանի վրայ:

Լորտ Սալզպըրի առաջին անգամ արտաքին գործոց նախարար եղաւ 1878 Մարտ 31ին Ընդունեց Ծիրակապի պատուանշանը: 1880 Ապրիլի ընտրութեանց առեն ազատական կուսակցութեան յաղթութիւնը դուրս ձգեց զինքը նախարարութենէն Մ. Տիզրայէլիի հետ, որ Լորտ Պիքընսֆիլտ եղած էր:

Լորտ Սալզպըրի այս վայրկեանէն սկսեալ և անկէց ի վեր պահպանողական կուսակցութեան պետերէն մին մնաց և նշանաւոր հանդիսացաւ իր ուժգին և յարատեւ ընդդիմութեամբ Մր. Կլատսթընի քաղաքականութեան: Կռուեցաւ մանաւանդ այս վերջինին օրինագիծներուն դէմ ի մասին Իռլանտայի, և չատ նպաստեց ազատական կուսակցութեան առաջին ձախողուածներուն Իռլանտական ինքնօրինութեան խնդրին վրայ թէ՛ Երեսփ. Ժողովին մէջ իր տեղականներուն միջոցաւ և թէ ամբողջ երկրին մէջ: 1885ի ընդհանուր ընտրութիւններէն վերջ, որոնք դատապարտեցին այդ քաղաքականութիւնը, Լորտ Սալզպըրի կոչուեցաւ յաջորդել Մր. Կլատսթընի իբրեւ Վարչապետ և արտաքին գործոց նախարարութիւնը վերստանձնեց: Իր երկրորդ անգքը իշխանութեան գլուխ, որ կարճատեւ եղաւ, մանաւանդ նշանաւոր հանդիսացաւ Պիրմանիոյ անգլիական ստացման, և Անգլիոյ գործօն միջամտութեամբը Կեդր. Արեւելից խնդիրներուն մէջ: Նոյ. ամսուան ընդհանուր ընտրութիւնք առաջ բերին պահպանողականներուն պարտութիւնը, և Լորտ Սալզպըրի, որուն յաջորդեց դարձեալ Մր. Կլատսթըն, մերժել տուաւ նոր Վարչապետին կողմէ Խորհրդարանին մատուցուած իռլանտական ինքնօրինութեան ծրագիրը:

Լորտ Սալզպըրի դարձեալ իշխանութեան գլուխը անցաւ 1886 Օգոստ. 3ին: Անհրաժեշտ կրցաւ գործադրել իր քաղաքական ծրագիրները հետեւեալ վեց տարիներուն. 1892 Յուլիսին ընտրութիւնները փոքրամասնութեան մատնեցին զինքը իռլանտական խնդրին վրայ, և պահպանողականներուն պետը դարձեալ ընդդիմադիր կուսակցութեան մէջ նստեցաւ:

1895 Յունիս 25էն Ռոզպէրիի նախարարութեան անկումէն վերջ Լորտ Սալզպըրի իշխանութիւնը կը վերստանձնէր: Կը պահէր զայն մինչեւ 1902 Յուլիս 12, երբ քաշուեցաւ Վարչապետութիւնը թողլով իր քեռորդիին՝ Մր. Արթըր Պալֆուրի:

Լորտ Սալզպըրի 1857ին ամուսնացած էր նախկին ելմտական նախարար Սըր Էտուարտ Հոլ Օլտըրսընի աղջկան հետ:

*** Տխուր զուգադիպութեամբ մը Լորտ Սալզպըրիի քոյրը, կոմսուհի Մէյրի Արապէլ Արթըր Կէլլուէյ օգոս. 21ին մեռաւ սրտի հիւանդութեամբ, որմէ մեռաւ Լորտ Սալզպըրի: Կոմսուհին հռչակաւոր կին մըն էր: Անուն հանած է իր գրական աշխատութիւններով, մանաւանդ իր յօդուածներով Ժ.Թ. ԴԱՐ Հանդէսին մէջ: Կոմսուհին Փրանսերէնի թարգմանած է նաև «Ըրսքին և Գլէտսթընին կրօնքը»: 1889ին Վեհ. Սուլթանը Շէֆգաթի առաջին պատուանշանը տուած էր կոմսուհիին:

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԴԱՐՈՒՍ ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԻՒՆԸ

ԻՒՄՊԵՐՆԵՐՈՒ ԴԱՏԸ

ՍԵՆԻ ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ԱՏԵԱՆԻՆ ԱՌՋԵՒ

ՆԻՍՏ Թ.

Բարիզ, Օգոս. 20

Ընդհանուր դատախազ Մ. Պլօնտէլ շարունակեց իր պահանջման ճառը եղեռնադատ ատեանին առջեւ: Ցայտարարեց թէ Ռոմէն և Էմիլ տ'Օրինեաք Բրաւեֆորտ եղբարց գիրը կատարած են: Անոնք էին որ գրեցին «Բրաւեֆորտ» ստորագրուած նամակները, և Ռոմէն տ'Օրինեաքն էր որ թղթատունը կ'երթար առնելու Բրաւեֆորտներու հասցէին ղրկուած նամակները: Մ. Պլօնտէլ կարծիք յայտնեց թէ Իւմպէրեան ընտանիքը պարզ չարաճճիութեան համար այս տեսակ ոճիրներ գործեցին, և պարզեց ամբաստանեալներէն իւրաքանչիւրին խաղացած դերը: Ռոմէն տ'Օրինեաք իր քրոջ գործիքն էր: Էմիլ տ'Օրինեաք, թէև չատ պարկեշտ կնոջ մը հետ ամուսնացած էր, սակայն մական չահեղխութիւններ կ'ընէր, և մեծ չահեր ձեռք բերելէ վերջ, 536,000 ֆր.ի պարտքի տակ մնաց: Ցետոյ բոլորովին իր քրոջ՝ Տիկին Իւմպէրի գերի եղաւ և անոր փոխանորդը եղաւ Ռանթ Վիաժէռի մէջ: Թէրէզ և Ֆրետէրիք Իւմպէր յիշեալ երկու մարդոց կը տիրապետէին: Ֆրետէրիք Իւմպէր, թէև կը կարծէ թէ ինք բանաստեղծ մը երազատես մըն է, զարմանալի կերպով գործունեայ մարդ մըն էր: Դատական ամէն գործերու իրազեկ, վարեց Իւմպէրեաններուն ամէն դատերը, բայց ինք չատ մէջտեղը չէր ելներ, որովհետեւ կնոջ մը համար աւելի դիւրին էր զինք պաշտպանել դատաստաններու մէջ քան էրիկ մարդ մը: Գալով Թէրէզի, իր տարրը ստութեամբ շաղուած էր—«Սուտ կը խօսի չնչածին չափ ըսաւ Ընդհանուր դատախազը: Բայց Մ. Պլօնտէլ յայտարարեց թէ Տիկինը անկարող պիտի ըլլար այն հսկայ խարդախութիւնը հիմնելու առանց վարպետ գործաւորին՝ Ֆրետէրիք Իւմպէրի» ի-վերջոյ ըսաւ.—«Պարոնայք Երդուեալներ, դուք պիտի հասկնէք ամբաստանեալներուն որ, եթէ անոնք խաբած են բոլոր միւս դատարանները, դատարան մը կայ զոր չեն կրնար խաբել—Սէնի դատաւոր Երդուեալները, որոնք յաղթել պիտի տան ճշմարտութեան և արդարութեան:»

Մ. Լապօրի յետոյ սկսաւ իր պաշտպանողական ճառը, ըսաւ.—

«Տիկին Իւմպէր գաղտնիք մը ունի, անարգոյն գաղտնիք մը, և կ'ըսէ թէ պիտի յայտնէ զայն: Այդ գաղտնիքը ինծի ըսած է մանրամասնէն: Լիովին գիտակ եմ այդ գաղտնիքին բոլոր ծանրութեան, լրջութեան եւ կարեւորութեան, բայց Տիկին Իւմպէր չարտօնեց ինծի իրողութիւնը ստուգել: Ուստի պարտաւորուեցայ բանել Տիկին Իւմպէրի խօսքը: Արտօնուած չեմ գաղտնիքը գործածել իր պաշտպանութեան համար երեւան հանելով զայն:»

Ցայտարարելով թէ միլիոնները գոյութիւն ունին, Մ. Լապօրի ըսաւ թէ անոնք գոյութենէ պիտի չդադրին քանի որ ընդհանուր դատախազութիւնը չկրցաւ ապացուցանել անոնց անգոյութիւնը, և չկրցաւ մէջ բերել փաստ մը որ կարենար արգիլել ամբաստանեալներուն անսպառ արձակումը:

Մ. Լապօրի նկարագրեց Թէրէզ և Ֆրետէրիք Իւմպէրը իբրեւ դժբախտ միլիոնատէրներ որոնք պարտաւորուած էին ամէն մարդէ փոխ դրամ առնել Բրաւեֆորտ կտակներուն կնճռոտ պայմաններուն պատճառաւ: Այսու հանդերձ, 1897ին, քաղաքային դատարանին նախագահ Մ. Պօտուան վճռեց Իւմպէրեան ընտանիքին պատուաւորութիւնը: 1898ին դատարանին առաջին նախագահ Մ. Բէրիվիէ, աննկիլիքորներուն անհամբերութեան վըրայ զարմացած, հաշուեյարդար Տիւաէի որոշումը չգործադրեց տարակուսելով անոր փութկոտութեան վրայ: Դատական իշխանութիւնք չհամարձակեցան բնաւ խուզարկութիւն կատարել Տիկին Իւմպէրի տան մէջ միլիոնները գտնելու վախէն: Մ. Լապօրի ցուցուց յայտնեց որ իրենց ազատութիւնը պաշտպանող անձերուն հանդէպ նախատալից դիրք մը կը բռնէ Ընդհանուր Դատախազը: Երկաթեայ դրամարկղին բացման պարագաները բացատրելէ վերջ, յարեց.—«Պահ մը ենթադրենք թէ գաղտնիքը գոյութիւն ունի, թէ Բրաւեֆորտները կը կրեն անարգ անուն մը—ա'յնքան անարգ արդարեւ որ եթէ հրապարակուի, եթէ ձեր առջեւ արտասանուի, ո'վ Պարոնայք Երդուեալք, ձեր հայրենասիրական ոգին սոսկալի կերպով պիտի վրդովի: Ենթադրենք նաեւ թէ Բրաւեֆորտները փճացուցին իրենց կտակը և Տիկին Իւմպէր Բրաւեֆորտներուն ձեռքին մէջ է, որոնք գաղտնիքը գիտնալով կրնան անարգ անունով մը պախարակել զանոնք: Այն ատեն, պիտի ըսենք թէ Տիկին Իւմպէր չյաջողելով հաստատել իր դիրքը Բրաւեֆորտներուն և առնելիքատէրներուն միջեւ, գլուխը կորսնցուց և թշուառացաւ:»

Այս ենթադրութիւնները ամէն բան կը բացատրեն, ըսաւ Մ. Լապօրի, և այդ ենթադրութիւններուն մէջ չկայ բան մը որ հաւատալի չըլլայ: Տիկին Իւմպէր կրնայ արդարանալ իր չխօսելուն համար, որովհետեւ դատավարութիւնը Իւմպէրեան ընտանիքին յանցապարտութեան համար ապացոյց մը չգտաւ: Ինք վստահ է թէ Ընդհանուր դատախազին փաստերը արժէք չունին: Ինք կը հաւատայ Տիկին Իւմպէրի գաղտնիքին: Դատին բոլոր վաւերաթուղթերը քննած ըլլալով, ինք կը հաւատայ անոր գոյութեան, և կը հասկնայ թէ ինչո՞ւ տիկին Իւմպէր լռութիւն կը պահէ: Մ. Լապօրի պնդեց թէ բնաւ թուղթեր կեղծուած չեն, խարդախութիւն ալ չկայ: Խարդախութիւնը կը կայանայ վաւերաթուղթերը կեղծելուն մէջ ուրիշներուն վնաս պատճառելու համար, բայց քանի որ, ինչպէս Ընդհանուր Դատախազն ալ ըսաւ, Իւմպէրեանք և Բրաւեֆորտեանք միեւնոյն անձերն են, ուրիշին վնասելու խնդիր չի կրնար ըլլալ: Ասկէց առաջ չատ մը դատերու մէջ ամբաստանեալները աչխատած են անպարտ արձակուիլ ջանալով բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ խառնել գործին մէջ: Տիկին Իւմպէր այդպիսի միջոցներու չդիմեց: Անկարելի չէր այդպէս ընել իրեն համար, բայց փափաքեցաւ յայտարարել թէ չէ աչխատած գործածել այդ միջոցը: Կը փափաքի անպարտ արձակուիլ և դատարանէն մեկնիլ անաղարտ պատիւով: Ասոր համար է որ ուզեց դատուիլ անկախ քաղաքացիներէ: Քաղաքականութիւնը բացարձակապէս օտար է այս դատէն, հակառակ բսուածներուն: Բուն խնդիրն է ստուգել ո'չ թէ Բրաւեֆորտներուն եղած տեղը, այլ թէ ո'ւր կը գտնուին միլիոնները: Ընդհանուր Դատախազը երբէք ըսաւ թէ, կարեւորութիւն չունի իրեն համար թէ, Բրաւեֆորտները գոյութիւն ունին թէ ոչ, որովհետեւ ամբողջ խնդիրը ուրիչ բան չէ եթէ ոչ Իւմպէրեան ընտանիքին կողմէ կազմակերպուած կատակերգութիւն մը: Մ. Լապօրի պնդեց թէ ընդհակառակն բուն խնդիրը անոնց գոյութեան վրայ կը դառնայ: Կարծիք յայտնեց թէ, թերեւս ներկայ դատավարութիւնը Բրաւեֆորտներու մէկ միքենայութիւնն է նոր յապաղում մը առաջ բերելու և արգիլելու Իւմպէրեաններուն իրաւունքը հարստութեան համար: Մ. Լապօրի յարեց.—

«Պարոնայք Երդուեալք,—Եթէ հարըստութիւնը գոյութիւն ունի, եթէ անկեղծ է դատավարութիւնը, և եթէ կտակին անունը և բուն պարունակութիւնը միայն կեղծուած են, ուրեմն աւաւոր կերպով սխուր և տրամաթիք իրականութիւն մը կայ: Կրնայ ըլլալ մեծ դժբախտութիւն մը, ինչպէս կ'ըսէ Տիկին Իւմպէր, բայց խարդախութիւն չկայ:»

ՆԻՍՏ Ժ.

Բարիզ, Օգոս. 22

Այսօր ամէնէն աւելի բազմութիւն կար դատարանին ունկնդիրներու յատկացեալ վայրին մէջ, Մ. Լապօրի յայտարարեց թէ Թէրէզ տ'Օրինեաք իր մանկութենէն սկսեալ ա'յն գաղափարով մեծցած էր թէ մեծ հարստութիւն մը պիտի ժառանգէ: Սխալ է թէ իր հօր տունը, որ կը կոչուէր Մեխակի դղեակ, խեղճուկ ագարակ մըն էր, ուր Թէրէզ բոկոտն կը վազվզէր: Ընդհակառակն իրական դղեակ մըն էր անիկա, այգիներով շրջապատուած, որուն համար 90,000 ֆր. վճարած էր: Մ. տ'Օրինեաք ունէր բազմաթիւ ծառաներ և վարժուհի մը Թէրէզի համար: Իրենց ամուսնութեան ժամանակ Թէրէզ և Ֆրետէրիք Իւմպէր անկարող էին յերիւրելու Բրաւեֆորտ հարստութիւնը: Գացին Բարիզ բնակիլ, ուր իրենց հետեւեցաւ Մ. տ'Օրինեաք (Թէրէզի հայրը), որուն մահէն վերջ միայն կտակի խնդիրը Թէրէզի ձեռքը անցաւ: Բրաւեֆորտի գործին նախապատճառ տիկին Իւմպէրը չէ, և ինք բոլորովին անտեղեակ է չատ մը բաներու որոնք կրնան անցած ըլլալ գործին սկիզբը: Մ. Լապօրի հերքելով վկայի մը ըսածը թէ 1896ին Ռոմէն տ'Օրինեաք իբրեւ Բրաւեֆորտ ներկայացաւ և փոխանորդութեան թուղթ մը ստորագրեց նօտարներու սենեակին մէջ, յայտարարեց թէ Ռոմէն տ'Օրինեաք 1896ին Մատակասքար կը գտնուէր և հետեւաբար ինքը չէր կրնար ներկայանալ նօտարներու սենեակը այդ տարին: Մ. Լապօրի յայտարարեց նաեւ թէ փոխ դրամ տուողները չատ լաւ գիտէին Տիկին Իւմպէրի կարողութիւնը: Վաշխառուները երբեք դատարկ դրամարկղի մը վրայ մարդու փոխ դրամ չեն տար: Փոխատուներուն վստահութիւնը միլիոններու գոյութեան ապացոյց մըն է: Եթէ Իւմպէրեանք խարդախ ըլլային, իրենց փոխ առած միլիոնները կը պահէին և կրնային զանոնք իրենց հետ Արժանթինի Հանրապետութեան մէջ տանիլ: Անպարկեշտ մարդիկ ա'յնքան սարսափելի նեղութիւններու չեն ենթարկեր իրենք զիրենք:

Մ. Լապօրի իր ճառը պիտի վերջացնէ վաղը:

ՌՈՒՍԻՈՅ ՀՐԵԱՆԵՐԸ.—Օրթոտոքս Ռուս Եկեղեցիին անդամներէն ոմանք աղերսագիր տալով Քիյեւի եկեղեցական կոնսիստորիային, կը խնդրեն որ Հրէից արգիլուի սուրբ պատկերներու չինութիւնը և Օրթոտոքս եկեղեցիներու չինութեան մէջ անոնց մասնակցութիւնը: Արդէն ռուսական Սինոդն ալ արգիլած էր ասկէց առաջ:

ՃԱՊՈՆԻ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Լոնտոնի ճարոնական դեսպան Մ. Հայաշի կը յայտարարէ թէ Ճարոն Ռուսիոյ դէմ պատերազմելու որոշում և զինուորութիւն չունի, Պատերազմը ո'չ Ճարոնի օգտակար է և ո'չ Ռուսիոյ: Ճարոն բնաւ մտադիր չէ դժուարութիւն յարուցանել Ռուսիոյ դէմ Մանչուրիոյ խնդրին համար, և անոր ո և է տեսակ կողմէն օգուտ քաղելու միտք չունի բնաւ:

ՑԱՐԸ կենքահայր պիտի ըլլայ Ռումանիոյ դահաժառանգին նորածին մանչուն, և անձամբ ներկայ պիտի գտնուի մկրտութեան Պուքրէշի մէջ, Իտալիա և Աւստրիա իր այցելութենէն վերջ:

ՁԿՆՈՐՍԻՆ ՄԱՏԱՆԻՆ.—Լէոն ԺԳ.ի կրած ձկնորսի մատանին որ աներեւոյթ եղած էր, գտնուեցաւ հանգուցեալ Պապին գզրոցին մէջ: Մատանին ներսի կողմէն կը կրէ Լէոն ԺԳ.ի անունը: Օրեյլիա կարդինալին կողմէ քննուելէ և նոյնութիւնը հաստատուելէ վերջ, կոտրեցին զայն:

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ.—Կը ծանուցուի թէ Նոյ. 25ին տեղի պիտի ունենայ Անգլիացի երեսփոխաններուն փոխադարձ այցելութիւնը իրենց Ֆրանսացի պաշտօնակիցներուն: Մ. Լուի Սէնքլէր Բարիզ մեկնեցաւ այդ այցելութեան նախնական պարագաները կարգադրելու համար:

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.—Սան Սէբաստիէնի մէջ նորէն խորհրդակցութիւններ կը կատարուին Սպանիոյ վարչապետին, արտաքին գործոց նախարարին և Մատրիտի ֆրանսական դեսպանին միջեւ Միջազգային սերտ համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար երկու երկիրներուն մէջ: Կ'ըսուի թէ Սպանիոյ Թագաւորը Բարիզ պիտի այցելէ:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 23 Օգոստոս.—(Շարունակութիւն երէկուան հեռագրին).— Մ. Լապօրի, իր պաշտպանողական ճառը աւարտելէ առաջ, պնդեց թէ ո և է հանրային չահ վտանգուած չէր այս դատին մէջ: Ըսաւ թէ նախկին նախարար մը չահ ունէր Ժիրառ Պանքային սնանկութեան գործին մէջ, և որպէս զի այդ նախարարին անունը չարտասանուի, Պանքային տոմարները պահուած էին: Գանգատեցաւ թէ դատական պաշտօնարանէն անյայտացած էին Իւմպէրեան դատին թղթածրարը, և քանի մը անձանց համար վտանգաւոր ուրիչ թուղթեր, այսպէս օգտակար վաւերաթուղթերէ զրկելով պաշտպան փաստաբանները: Մեղադրեց դատական նախարար Մ. Վալլէն թէ նախ իր ծերակուտականի և ապա նախարարի ազդեցութիւնը ի սպառ դրած էր Բաղոյի, և յայտարարեց թէ գիտէ որ կառավարութիւնը տեղեկութիւն ունէր Իւմպէրեաններուն թէ՛ փախուստէն և թէ՛ պահուըտած տեղէն:

—Միջօրէէն առջը, բուռն փոթորիկ մը ծագեցաւ Բարիզի մէջ, հեղեղանման անձրեւներով, որոնք քանի մը տուներ ողողեցին և անցուդարձը արգիլեցին: Քանի մը փողոցներ լճակներու վերածուեցան: Առեւտրական պաշտօնատան բակին մէջ փլուզում մը պատահելով, երկու գործաւոր ծանրապէս վիրաւորուեցան:

ԷՔՍ-ԼԷ-ՊԷՆ.—Յունաստանի Թագաւորը վաղը Բարիզ պիտի մեկնի:

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Բեզէր Թագաւոր Սերպ երկրագործական Ընկերակցութեան մասնախումբը ընդունելով, բանախօսութիւն մը արտասանեց, որ չատ ծափահարուեցաւ: Ցայտարարեց թէ այսուհետեւ ամէն կառավարութիւն ամենամեծ ուշադրութիւն պիտի նուիրէ երկրագործութեան զարգացման, երկրագործական կրթութիւնը կազմակերպելով և երկրագործական պանքաներ հաստատելով, վարկը դիւրացնելու և երկրագործական ապահովութեանց միջոց տալու համար:

ԲԱՐԻԶ. — Եղեռնադատ Ատեանին վճիռը մեկնութեան նիւթ եղած է լրագրաց մէջ, բայց ընդհանրապէս կը հաւնուի: Տիկին Իւմպէրի յայտարարութեան մեծ կարեւորութիւն չի տըրուիր:

ՀՕՆԿ-ՔՕՆԿ. — Անգլ. Կայսրութեան Հնդկաստանի չոգենաւը Հօնկ-Քօնկի մօտ բաղխեցաւ չինական Հուան Դայ յածանաւին որ ընկղմեցաւ, իսկ չոգենաւը ծանրապէս վնասուեցաւ: Անգլ. չոգենաւը ազատեց 170 նաւաստի, բայց չինացի նաւապետը որ չուզեց մեկնիլ նաւէն, և ուրիշ 13 նաւաստիներ անհետ եղան:

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԻԶՄԻՐԻ Առաջ. Փոխանորդ Տ. Յովհաննէս քհ. Մինասեան ասկէ առաջ, Բերգամայի և Մէնէմէնի եկեղեցիներուն վրայ ձեռնադրելի երկու քահանայացուները, ներկայացուցած էր Կրօնական Ժողովին: Ժողովը իր վերջին նստին մէջ որոշեց առ այժմ յետաձգել անոնց ձեռնադրութիւնը, մինչեւ նոր առաջնորդի մը ընտրութիւնը:

ՄՈՒՇԻ Ս. Կարապետի միաբաններէն Տ. Յովհան Ծ. Վրդ. Բագրատունի ութսուն տարեկան հասակին մէջ, վախճանեցաւ ամսոյս 25ին: Յուղարկաւորութեան, օծման և թաղման արարողութիւնը կատարուեցաւ հանդիսաւորապէս:

ԻՍԿԻՒՏԱՐԻ ազգատախնամին նոր ընտրուած Տնօրէն Խորհուրդին հրաժարեալ անդամներուն տեղ, նախընթաց կիրակի օր, երեք Թաղ. Խորհուրդներու ներկայութեամբը անդամ ընտրուեցան Վահան Փափազեան և Միհրան Պէզազեան էֆէնտիները: Կը լսուի թէ Ազգատախնամը նոր զարկ մը պիտի ստանայ ընտրութիւնովը այս երկու գործունեայ նոր անդամներուն, որոնք արդէն ուրիշ անդամներ, ազգատախնամի թատերական ներկայացման Մասնախումբին անդամակցած և իրենց գործունէութեան ապացոյցը տուած են:

Մեր մեծայարգ պաշտօնակից Վահան էֆ. Փափազեանի այս ընտրութիւնը շնորհաւորելով, յաջողութիւն կը մաղթենք սրտագին:

ՍԱՄՍՈՆԻ մեր թղթակիցը Օգոս. 7 թուով կը գրէ: Ս. Յակոբայ Որբանոցի ջանաւորներէն Խորէն Սամսոնեան անուն տղան, թուականէս երկու օր առաջ Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետին ճամբու ծախքը և կառքի վարձքը հոգացուելով, ղրկուեցաւ Սեբաստիոյ Առաջնորդ Սրբազանին, որպէս զի անկէ ևս պէտք եղածը ընձեռելով ղրկէ իր ծննդավայրը Մալաթիա:

—Նոյնպէս Ս. Յակոբայ Որբանոցի արհեստարանի դերձակութիւնն սորվող աշակերտներէն Ակնայ Նարվէր գիւղացի Զօրապահեան հանգուցեալ Տ. Գրիգոր քահանայի որդին Արմենակ, հիմայ Սամսոն հիւանդ վիճակի մէջ գտնուող մօրը քով վերադարձնելու համար Առաջնորդարանէն թէեւ մէկ քանի անգամ դիմում եղաւ Պատրիարքարանի և Ազգ. Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան, բայց մինչեւ այսօր ո և է պատասխան մը չհաճեցան տալ, և խեղճ մայրը դեռ մինչեւ այսօր կ'սպասէ իր զաւկին:

(Կը յուսանք որ Ս. Պատրիարք Հայրը և Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը, նկատի առնելով մօր մը սպասումը, ժամ առաջ ճամբայ պիտի հանեն այդ տղան:) Ց. Խ.

ՎԵՐԻ ԷՅՈՒՊԷՆ կը գրեն մեզ.—Թաղ. Խորհուրդը այս տարի իր գոհունակութիւնը յայտնած է դպրոցին Տնօրէն դասատու Միքայէլ էֆ. Ս. Կազմարարեանի ոչ թէ լոկ չոր բառերով այլ անոր բարւոք և խղճամիտ աշխատութեան փոխարէն նուիրելով ոսկի ժամացոյց մը իբրեւ արտայայտութիւն իր սիրոյն և համակրութեան: Ասիկայ տեսակ մը քաջալերութիւն պիտի ըլլայ Կազմարարեան էֆ.ի որ գիտէ իր պաշտօնը պէտք եղածին պէս կատարել և գոհ թողուլ ամէնքը՝ Միեւնոյն ատեն կը յայտնուի առաջ թէ Էյուպի Թաղ. Խորհ. գիտէ ճանչնալ և գնահատել արժանիքները, երանի թէ իւրաքանչիւր Թաղ. Խորհուրդ մեր Թաղ. Խորհուրդին օրինակին հետեւէր արժանիքի տէր ուսուցիչներուն հանդէպ:»

Ուսուցչի մը եղած այս վարձատրութիւնը գոհութեամբ կը հրատարակենք, երբ գիտենք մանաւանդ թէ չատ մը թաղերու մէջ մեր ուսուցիչներէն ոմանք,—արժանաւորներն է խօսքերնիս—չը վարձատրուելէ զատ, զրկանքներ կ'ունենան չատ անգամ: Ուրախալի պարագայ մըն է որ վարձատրութեան գաղափարը մուտ գտած է մեր Թաղ. Խորհրդարաններէն մէկուն մէջ, որուն կ'ուզէինք որ հետեւէին ըլլային նաեւ ուրիշ թաղերու Թաղ. Խորհուրդները, գնահատելու համար աշխատութիւնները անոնց որոնք արժանաւորապէս կը կատարեն իրենց կրթական գործը, իրենց խնամքին յանձնուած սերունդին դաստիարակութեանը համար:

ԱԿՆԷՆ ԿԸ ԳՐԵՆ ՄԵԶԻ.—Բաղաքէս կէս ժամ հեռու, գտնուող Կամարակապ գիւղին Արամեան վարժարանին ամավերջի հանդէսներ

կատարուեցան, որոնք բաւական փայլուն էին։ Այս նոր տարեշրջանին, վարժարանին Տնօրէնը հրաժարած ըլլալով, Աղքուզայ գիւղին վարժարանին նախկին Տնօրէնը Արմենակ էֆ. Տիփիկեանը իբր Տնօրէն ընտրուեցաւ նոյն վարժարանին։ Կը յուսանք թէ՝ մեր վարժարանը, որ արդէն ասկից առաջ ալ կրցած է շատ փայլուն դիրք մը գրաւել, ալ աւելի պիտի յառաջդիմէ այս նոր տնօրէնին ջանքերովը, որ հակառակ իր ծննդավայրին շրջանակէն դուրս ելած չըլլալուն, կրցած է ինքնօգնութեամբ յառաջանալ ու համնիլ վարժարան մը վարելու աստիճանին։

Տեղւոյս Թաղ. Խորհուրդը գիւղիս Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյն ունեցած անգործածելի արծաթեղէնները, Պոլիս ղրկեց, որոնք ծախուելով 142 ոսկի գումար մը գոյացուցին, որ քաղդուելով եկեղեցւոյն արդէն ունեցած մօտ 70 ոսկիի գումարին—որ գոյացած է նոյն եկեղեցւոյն Պոլսոյ մէջ ունեցած կալուածներէն—որոշած է հասութաբեր կալուած մը եւս գնել։

ՈՒՍՈՒՑՉԱԿ՚ԱՆ ԸՆՏՐԵԼԻՆԵՐ

Շաբաթ օրուան քննիչ յանձնաժողովներու մասին գրածնիդ կարդացինք։ Ուրախ ենք որ նախանձախնդիր էք հանրային կրթութեան և ջերմ փափաքող մը ուսուցիչներու մակարդակին բարձրացման։ Ասիկա մեր ամենուս ալ բաղձանքն է, քանի որ ուսուցչութեան պէս նուիրական պաշտօն մը ոչ ոք կ՚ուզէ որ ապիկարներու յանձնուի։ Իբրեւ մօտէն տեղեակ ուսուցչական ընտրելեաց քննիչ յանձնաժողովի գործերուն, կը վստահեցնեմ ձեզի թէ ուսուցիչներու ընտրութեան նկատմամբ կատարուած քննութիւնները դուրսէն կարծուածին չափ թոյլ չեն և նոյն իսկ կրնամ ըսել թէ երբեք այս աստիճան խիստ քննութիւն մը չէր եղած ընտրելիներուն վրայ։ Արդիւնքը որ մօտ օրէն պիտի յայտնուի, պիտի ապացուցանէ անշուշտ մեր այս ըսածները և չենք կարծեր որ ներկայացողներուն 10էն 2ը յաջողին վկայական ստանալու։

ՆԱԽԱՆՁԱԽՆԴԻՐ

ԻԶՄԻՐԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը շնորհակալութեան նամակ մը ուղղած է քաղաքիս կուսակալ Բարձր. Քեամիլ փաշայի, որու մէջ շնորհակալութիւն կը յայտնէ այն բարձր աջակցութեանց և դիւրութեանց համար զորս Ն. Բարձրութիւնը չզլացաւ նուիրել տեղւոյս եկեղեցական գործոց բարւոք կարգադրութեան առթիւ, ինչպէս նաև այն կառավարական բացառիկ պատիւներուն և արտօնութեան համար զոր հաճեցաւ շնորհել՝ հանգուցեալ Առաջնորդ Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազանի յուղարկաւորութեան աւելի շքեղութիւն տալու և անոր մարմինը եկեղեցւոյ բակին մէջ թաղելու մասին։ Ս. Պատրիարք Հօր շնորհակալութեան սոյն ուղերձը Բարձր. Կուսակալին մատուցած է Առաջ. Փոխանորդ Տ. Յովհաննէս Քհնյ. Մինասեան՝ ընկերակցութեամբ Թաղ. Ժողովոյ Ատենապետ Վահան էֆ. Պարտիզպանեանի։

—Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ օրհնութեան կոնդակ մը հասած է ի հասարակութիւն Նորընտիր Թաղ. Ժողովոյ։

—Ազգ. Պատրիարքարանէն ղրկուած է նաև Առաջնորդական ընտրելիներու ծանօթ եռանուն ցանկը որ ինչպէս յայտնի է ընթերցողներուն՝ արդէն իսկ ջնջուն եղած է երեք ընտրելիներու հրաժարմամբը։ Ազգ. Պատրիարքարանը պահանջած է նոյնպէս որ Նախորդ Գաւառ. Ժողովոյ դիւանին կողմէ հաստատուի անդամներուն ընտրութիւնը որպէս զի Պատրիարքարանը եւս վաւերացնէ զայն։ Հարկ չկայ ըսել թէ Պատրիարքարանի այս պահանջումին անկարելի է գոհացում տալ, սա գերազանց պատճառով որ անդամները գրեթէ ամենքն ալ հրաժարած են. Հետեւապէս Գաւառ. Ժողովն եւս կազմալուծուած։ Իրաց այս վիճակին մէջ Թաղ. Ժողովը, մասնաւոր նամակաւ մը դիմած է Ս. Պատրիարք Հօր՝ խնդրելով որ հաճի փորձ և քանիներուն եկեղեցական մը ղրկել Իզմիր իբր Պատր. Փոխանորդ որ մէկ կողմէ Առաջնորդարանի առօրեայ ընթացիկ գործերը տնօրինէ և միւս կողմէ ձեռնարկէ Գաւառ. Ժողովոյ նորոգ կազմութեան որմէ յետոյ միայն կարելի է կատարել Առաջնորդական ընտրութիւն։—Բաւական սարօրինակ և հակասական կը գտնենք Պատրիարքարանի այս ընթացքը, զի մէկ կողմէ եռանուն ցանկ կը ղրկէ Առաջնորդի ընտրութեան ձեռնարկելու համար, երբ լաւ գիտէ թէ Գաւառ. Ժողով ըսուած մարմինը միայն անուանապէս գոյութիւն ունի, միւս կողմէ՝ ի հաստատութիւն մեր ըսածին կը պահանջէ որ Գաւառ. Ժողովոյ դիւանին հաստատէ արդէն գտնուած և նոր ընտրուած վեց անդամներու ընտրութիւնը Պատրիարքարանի վաւերացման ենթարկելու համար։ Այս անել վիճակէն ելնելու միակ միջոցն է անդամական մը առաքումը, հակառակ պարագային՝ Պատրիարքարանը կը պարտաւորի հրահանգ տալ նոր Գաւառ. Ժողովոյ մը կազմութեան համար, ուստի առ այժմ պէտք է մոռնալ Առաջնորդ ընտրելու խնդիրն, քանի որ հոն համնելու համար 8-10 ամսուան միջոց մը կը նախատեսենք, իսկ թէ այդ ժամանակամիջոցին ո՞վ պիտի վարէ հոս Առաջնորդարանի գործերն, կը թողունք Ս. Պատրիարքին մտածել։

—Ողբ. Մելք. Սրբազանի եղբայր Եփրեմ պէկ Մուրատեանց՝ որու ներկայութեամբ, ինչպէս գիտեն ընթերցողք, բացուած էր վախճանեալ Սրբազանի կնքեալ սնտուկը և հոն գտնուած ամբողջ գոյքերը ցուցակագրուած, խնդրած էր Ազգ. Վարչութենէն իրեն յանձնել իր Սրբազան եղբօր մահուան վկայագիրը, ունեցած գոյքերուն ցուցակը և երեւան ելած կտակնաման թուղթի մէկ պատճէնը. ուրախ ենք յայտնելու որ Թաղ. Ժողովը վերջապէս գոհացում տուած է Եփրեմ պէկի խնդրանքին՝ յանձնելով անոր վերոյիշեալ երեք թուղթերը։ Եփրեմ պէկ երէկ ճամբայ ելաւ դէպի Խաղախ իր պաշտօնատեղին։

(Արեւ. Մամուլ)

ԱԶԴ.— Պարտիզակ գիւղախումբին նախորդ մալ-քեաթիպի Եսայի Հայրէտտին էֆ. Ոստիկանութեան Դրան դիմացը գրասենեակ մը բացած է, ուր կը խմբագրուին ամէն տեսակ աղերսագիր և այլ պաշտօնական գրութիւններ։ Գիւղացիներէ ալ յանձնարարութիւններ կ՚ընդունուին և հարկ եղած դիւրութիւններ կը տրուին։

ՄՕՏԱԿԱՑ գաւառի մը համար Տնօրէն-դասախօս մը կ՚ուզուի գոհացուցիչ ամսականաւ։ Դիմել Մանզումէի Խմբագրատունը, առաւօտէն մինչեւ կէսօր։

“ԼԷՎԱՆԴ ՀԷՐԱԼՏ„Ի ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆԻՆ ՄԱՀԸ

Սրտի ցաւով կը ծանուցանենք մահը վաղեմի պաշտօնակիցի մը, Լեւանդ Հէրալտի տէր և տնօրէն Պ. Էտկար Ուիթէյքըրի, որ երէկ առտու ժամը 4½ին տեղի ունեցաւ իր Գանտիլլիի բնակարանին մէջ։ Մ. Ուիթէյքըր հիմնած էր Լեւանդ Հէրալտ անգլեւ-ֆրանսական թերթը զոր այնչափ յաջողութեամբ վարեց երկար տարիներ, միշտ նպատակակէտ ունենալով իրեն ուղղամտութիւնն ու պատուաւորութիւն։ Մինչեւ ասկէ քանի մը տարի առաջ ինք անձամբ կը հսկէր թերթին թէ՝ խմբագրութեան և թէ վարչութեան և մինակ վերջին տարիներս առաջացած ծերութեանը պատճառով թերթին ընթացիկ վարչութիւն և խմբագրութիւնը յանձնեց Մ. Թուքասի, միշտ պահելով իր վերին հսկողութեան բաժինը։ Հանգուցեալը անգլիական գաղթականութեան ամէնէն հին և ամէնէն յարգուած անդամներէն մէկն էր, ու միանգամայն հմուտ ու գործունեայ անձնաւորութիւն մը որ իր պարապոյ ժամերուն սիրած էր երաժշտութիւնը և որուն մասին մեծ ձեռնհասութիւն ստացած էր։

Մանզումէի խմբագրութիւնը այս տխուր առթիւ իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցեալին ընտանեաց ու պարագաներուն, ինչպէս նաև Լեւանդ Հէրալտի խմբագրութեան։

* * *

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ՚ունենայ այսօր, կէսօրէն ետքը, Ը. Ե. ժամ 3ին, Իսկիւտարի անգլ. գերեզմանատան մէջ։

Մասնաւոր շոգենաւ մը կամուրջէն Հայտար-փաշա պիտի մեկնի ժամը 2½ին կէսօրէ ետք։

ՄԱՆԱՆ

Մի քանի շաբաթէ ի վեր ծանուցինք թէ բամպակի գինը հաստատ վիճակ մը ունի, ինչ որ անկայունի ապացոյց մըն էր անոր բարձրանալուն, և արդարեւ, անցեալ շաբթուան եւրոպական առեւտրական թերթերը սբօթին վրայ 15 բունթօի բարձրացում մը ցոյց տուին, այսինքն 6.85 քէնս։

Ինչպէս նախապէս գրեցինք, սբօթին սոյն բարձրացումը գլխաւորաբար կը վերագրուի երկու պատճառներուն որոնք ալ աւելի յառաջացման յոյս կուտան։ Այդ երկու պատճառներէն մին, Ամերիկայի մէջ երկու գետեր յորդելով բամպակի տունկերը մեծապէս վնասած և միւսը, այդ տունկերուն մէջ որդ իյնալով, զանոնք մեծ քանակութեամբ ոչնչացուցած ըլլալն է։ Սոյն երկու պատճառներուն վրայ յենլով և ալ աւելի բարձրացման յոյսով, Եւրոպայի գործարանատէրերը բարձր գիներ պահանջելու վրայ են։

Գալով մեր տեղական, այսինքն Նէտիպդուլէի մանածի գործարանին, տեսնելով Պօմպայի ապրանաց մեր հրապարակին վրայ յորդահոս կերպով ողողուիլը և անոնց շատ աժան գինով ծախուիլը, որպէս զի ի վիճակի ըլլայ անոնց հետ մրցելու, որոշեց իր ապրանքէն վաթէրին գինը կիջեցնելու, ինչպէս կ՚երեւայ մեր այսօրուան ընթացիկ գիներու ցուցակէն։ Գալով էքսթրային, անոր գինը նոյն պահեց, այսինքն վաթէրէն 4 ղրշ. տարբերութեամբ, որովհետեւ էքսթրայի վրայ իր հետ մրցող մը չունի. Թէեւ Պօմպայի փապրիգանները էքսթրա ալ պատրաստելու վրայ են. բայց այդ էքսթրան դեռ շատ հեռու է վաճառուելու վիճակի մէջ ըլլալէ, որովհետեւ շատ գէշ ապրանք է և վաթէրէ շատ քիչ տարբերութիւն ունի։ Բօնքիւռանսի ժամանակ ամէն առտու, մրցող կողմերէն մին կը մղուի խորհելու միջոցի մը վրայ որով կարելի ըլլայ յաղթել միւս մրցակիցները։ Եւ ահա, ճիշդ այդ պարագային մէջ գտնուեցաւ այսօր Նէտիպդուլէի գործարանը փապրիքէ ընելով՝ երկրորդ քալիթէ ապրանք մը և ծախելով զայն աժան գինով։

Ի հարկէ տեղական միւս մանածի գործարաններն ալ պիտի հետեւին սոյն օրինակին, քանի որ իրենց արդի գիներով ընաւ գործ չեն ըներ։

ԸՆԹԱՑԻԿ ԳԻՆԵՐ

			Կանխիկ նէթօ Լ. Օ. 100էն
Նէտիպդուլէ Ա. վաթէր	թիւ	4	28¾
» Բ.	»		27¾
Իզմիր վաթէր	»		30½
» էքսթրա	»		33½
Սելանիկ վաթէր	»		32-32½
(61 օր պայման կամ 2% զեղչ կանխիկ)			
Իտալական վաթէր		4-14	32—32½
» էքսթրա		12-14	39—43
» »		18-24	45-45½
» վաթէր		20	45—46
Պելժիական Ա.	»	4-14	29
» Բ.	»	4-14	28
Գօլայ	»	4/10	28—29
Անգլիական էքսթրա		12-14	42—45
» »		18-24	49—50
» վաթէր		20	46—47
Իտալակն. կարմիր վաթէր		20	64—65
Զուիցերիական »	»	20	66—67

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

25 Օգոստոս 1903

Ֆրանս. 3% (3% Français)	97	72
Ռէժի (Tab. Turcs)	400	—
Գօնսօլիտ (R. Turque D.)	32	05
Երկաթուղի (Lots Turcs)	125	—
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	588	—
Թրանսվալ (Transvaal)	112	—

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Բաղար Քէօյիւ գազասը գայմագամ մուավինլիյինէ Տիմէթօքա գազասը գայմագամ մուավինի Ահմէտ Նալէր վէ Տիմէթօքա գազասը գայմագամ մուավինլիյինէ Բաղար Քէօյիւ գազասը գայմագամ մուավինի Արմենակ էֆէնտիլէր թային պույրուլմուշ տըր։

ՆՇԱՆ

Մէքթէպը Հարպիյէի Շահանէ Տախիլիյէ միւտիրի Ֆէրիգ Սաատէթլու Մէհմէտ Սէրվէթ փաշա հազրէթլէրինէ Քէպտրիլէն պիրինճի րիւթպէտէն Մէճիտի.

Քէօթահեա սանճաղը միւթէսարըֆը սաատէթլու Ահմէտ Ֆուատ փաշա հազրէթլէրինէ Քէպտրիլէն պիրինճի րիւթպէտէն Մէճիտի նշանը զիշանլարը իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՇԷՖԱԳԱԹ

Տուլունը Ումումիյէ մէճլիսը խարէճիյէ րէիսի Սըր Պաշքէթիպ Շէֆիթ ճէնապլէրինին զէվճէսի Լէտի Էլիզապէթ Շէֆիթէ պիրինճի րիւթպէտէն Շէֆգաթ նշանը Հիւմայունը իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՐՏՔԻՆ ՄԻԱՑՈՒՄԸ. — Նոյն Ֆրայէ Բրեսն կը գրէ թէ, պարտքին միացման մասին Կայս. վաւերացումը պիտի շնորհուի, միեւնոյն ատեն պիտի որոշուի փոփոխեալ դրօշմաթուղթին կանոնագիրը։ C. սերին պիտի փոփոխուի % 41½ համեմատութեամբ։ Այդ քանին համար 42,000 ոսկիի գումար մը պիտի յատկացուի։

ԳԵՐՄԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Գերման դեսպան Պ. Մարշալ երէկ առտու Պոլիս ժամանեց ռումանական շոգենաւով։ Դեսպանատան պաշտօնեաները շոգեմակոյկով մինչեւ Գավագ դիմաւորեցին դեսպանը, որ Թարապիա իջաւ։

—Վեհ. Սուլթանը պատուիրակներ ղրկած էր Գավագ, բարեգալուստ մաղթելու համար Ն. Վսեմութեան։

ՄՈՒՇԻ նոր կառավարիչ Մէհմէտ Րէշիտ փաշա, առջի օր Կայս. Պալատ գնաց իր երախտագիտութիւնը մատուցանելու յատս Կայս. Գահոյից։ Քանի մը օրէն իր պաշտօնատեղին կը մեկնի։

ՔՆՆԻՉ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ.—Պրուսայի քննիչները իրենց պաշտօնը աւարտելով քաղքին մէջ, Գարահիսար և Պիլէճիկ մեկնեցան։

—Նիկոմիդիա գացող քննիչները հրաման ստացան նաեւ գաւառական գործերը քննելու։

ԱՐԿԱԾ.—Սելանիկէն կը հեռագրեն թէ, Կայս. Գ. զօրաբանակին բժշկապետ Տր. Ժագ փաշա, զինուորականի մը վրայ վիրաբուժական գործողութիւն կատարած ատեն, մատը այրած է, որով պալար մը հանած է այն բազուկին վրայ։ Վիճակը ծանր ըլլալով, Սելանիկի կուսակալ Ֆէհմի փաշա, հեռագրով Կայս. Պալատ հաղորդեց այս լուրը, խնդրելով որ տօքթ. Բամպաքօ Օղլուն ղրկուի, դարմանելու համար տօքթ. Ժագ փաշան։

ԱԹԷՆՔԻ Օսմ. դեսպանատան գործակատար Սաադէթին պէյ, Ուր. օր տեսակցեցաւ վարչապետ Մ. Րալլիի հետ։

ՏԱՐ-ԻԻԼ-ԽԱՑՐԸ ընդունելիք աղքատ թիւը 100 հատ պիտի աւելցուի, Կայս. Իրատէի մը համաձայն։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքը երախտագիտական ուղերձ մը մատոյց Կայս. Պալատ, 12 Յոյն աշակերտներ, Կայս. Իրատէով, Պետական վարժարանները ընդունուելուն առթիւ։

ԷՏԻՐՆԷԻ ոստիկան-զօրաց առժամեայ հրամանատար կարգուեցաւ, Կայս. Բ. զօրաբանակէն գնդ. Հիւլքի պէյ։

ԴԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒՆ հրաման տըրուեցաւ որ առանց բժշկական հրամանի, չաքարանիւթ (սաքարին) չծախեն մասնաւոր անհատներու։ Դեղագործներէ զատ ուրիշներու արգիլուեցաւ սաքարին ծախել։

ԳԱՒԱՌԱՑԻՆ ցուցահանդէսներու համար մուտքի գին մը պիտի գանձուի։

ԽԱՐԴԱԽ ՍՆԱՆԿՆԵՐԸ.—Ժամանակէ մը ի վեր որոշուած էր Առեւտրական Օրէնսգիրքին սնանկութեանց մասին յօդուածները փոխել, խարդախ սնանկութեանց դէմ արգելք դնելու համար, և այս մասին Առեւտր. Սենեկին կարծիքը հարցուած էր։ Սենեակը պատասխանած է թէ, այն սնանկները, որոնք 500 ոսկիէն աւելի պարտք ունին, պարտաւոր ըլլան Առեւտր. Օրէնքին մէջ յիշուած տոմարները ցոյց տալ և իրենց սնանկութեան պատճառները արդարացնել. իսկ 50էն մինչեւ 500 ոսկի պարտք ունեցող սնանկները վաւերացուած ձեռատետր ցոյց տալու և 50 ոսկիէն պակաս պարտք ունեցողներն ալ դաւթեալ տումարով իրենց սնանկութիւնները արդարացնելու պարտաւոր ըլլան։

ԳՈՆՆԷԱ-ԷՐԷՑԼԻ երկաթուղիի գիծին վարչական Խորհուրդին մէջ, մենաշնորհի պայմանագրին համաձայն, Կայս. կառավարութեան կողմէ անդամ կարգուեցան՝ Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին անդամ Համտի պէյ, վաճառական Թանթավիզատէ Խալիտ պէյ և Պոլսոյ Առեւտր. Սենեակին Բ. Նախագահ Մուսթաֆա պէյ։

ԱՆՏԱՌՆԵՐԸ.— Անտառներու մէջ պատահած յաճախակի հրդեհներու առաջքը առնելու համար, տեղեկագիր մը առաջարկուեցաւ Բ. Դրան որ պահապաններու թիւը աւելցընել, որպէս զի անոնք միշտ շրջանը ընեն անտառներուն և շրջակայ տեղերուն։ Սվազի Նահանգէն ալ տեղեկագիր մը եկաւ այդ մասին, որ նաեւ կ՚առաջարկէ նոր անտառապահներ անուանել։

ԷՐՄԷՆԷԿԻ չուկան, որ վերջին հրդեհէն բոլորովին քանդուած էր, ի կեդրոն տեղ մը պիտի վերաշինուի։

ԻՆՉՊԷՍ այսօրուան Պաշտօնականներէն կը տեսնուի, Տիմէթօքայի գայմագամի օգնական անուանուած է Բաղարքէօյի գայմագամի օգնական Արմենակ էֆ. Քիրէճճեան, որ նախկին շրջանաւարտներէն է Միլքիէի և Սուլթանիէի վարժարաններուն։ Այս տեղափոխութեամբ, Արմենակ էֆ. կը ստանայ աստիճանի բարձրացում, որուն կ՚արժանանայ իր գնահատելի կարողութիւններովը և բարւոք պաշտօնավարութեամբը։

ՏՕՆԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒՆ մէջ ծախուած ձիերէն և ուրիշ կենդանիներէն ոևէ տուրք չպիտի առնուի։

ՍՎԱԶԷ կը հեռագրեն թէ, ցուցահանդէսը պիտի բացուի Օգոստ. 19ին։ Ճամբաներու և խճուղիներու աշխատութիւնները փութով առաջ կը տարուին։ Անդորրութիւնը կատարեալ է բոլոր նահանգին մէջ։ Անտառներու հասոյթները անցած տարուանին մէկ ու կէս անգամը եղած են։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին աշխատութիւնները կ՚աւարտին, կ՚ըսէ Մալիւմաթ, 3 տարիէն։ Հետեւաբար, 3 տարիէն, Բայֆա իջնող ուխտաւորները 6 օրէն Մէքքէ պիտի հասնին։ Աշխատութիւնները փութով առաջ կը տարուին և Դամասկոս—Մզէյրիպ գիծը պիտի բացուի Կայս. Գահակալութեան տարեդարձին օրը։

ՏԱՂԱՒԱՐՆԵՐԸ.—Շրջաբերականով մը ծանուցուեցաւ ամէն կողմ որ, Պոլսոյ և շրջականներուն մէջ արգիլուած է բնակութեան յատուկ տաղաւարներ կառուցանել։

ՋՈՒՐԲԵՐՈՒ յանձնաժողովը կ՚առաջարկէ Բ. Դրան նորոգել և գործածելի դարձնել Գասըմ Բաշայի և շրջակայից ջրամբարները, որոնք երկար ատենէ ի վեր լքուած են։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ մէջ ուսանող օսմ. բժիշկներուն գրական պէտքերուն համար, Սպարապետութիւնը 300ական մարք ղրկելու հրաման տուաւ։

Պ. ԷՏՄՈՆ ՏԸ ՌՈԶՉԻԼՏ Իզմիր գտնուած ատեն տեղին հրէական բարենպատակ հաստատութիւնները այցելելով 20,000 Ֆր. նուիրած է որբանոցին, 5000՝ հիւանդանոցին, 5000 աղքատներու բաշխուելու համար և 3000 սինակոկներուն։

ԴՈՒՄԴԱԲՈՒԻ ոստիկանութեան գոմիսէր կարգուեցաւ Եուսուֆ Ճէմալ էֆէնտի։

ԱՏԸՆԻ նահանգին մէջ, Մարտ և Ապրիլ ամիսներուն 8983 ծնունդներ և 4683 մահեր պատահած են։ Այդ գումարին մէջ Հայերու թիւն է 38 ծնունդ և 20 մահ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

Մ. ԺՕՐԺ ՖՈՒՐՆԻԷԻ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՀՐԱԶԷՆ ԵՒ ԹՈՅՆ

Երէկ արդէն գրած էինք վիեննական թերթերէն առնելով թէ, Մ. Ժօրժ Ֆուրնիէ անձնասպան եղած է իր կնոջ մահուան վրայ, և ոչ թէ մեռած, ինչպէս ծանուցին հեռագիրները։

Այդ առթիւ, երեկուան Մաթէնէն կը քաղենք հետեւեալ ցաւագին մանրամասնութիւնները, այդ ընտանեկան տառապանքին մասին։

* *

Ֆուրնիէ գործակալութեան տնօրէնը Մ. Ժօրժ Ֆուրնիէ, Վէզինէի մէջ կանաչազարդ վիլլա մը վարձած էր։ Հոն էր որ կը բնակէր ամառը, իր կնոջ և 8 տարու փոքր աղջկան Միզէլի հետ։ Դշ. օր տիկին Ֆուրնիէ երկրորդ աղջնակ մը աշխարհ բերած ատեն վերջին շունչը փչեց։ Դշ. առտու, ժամը 5ին, նոյն այդ մեռելասենեակին դրան առջեւ Մ. Ֆուրնիէ է որ ինքզինքը մեռցուց։

Վիլլային պարտիզպանը սապէս կը պատմէ տեսածը.—

—«Ոչ մէկ բան կրնայ նկարել մեր տիրոջ յուսահատութիւնը երբ տիկինը իր իսկ բազուկներուն մէջ մեռաւ։ Վայրկեան մը կարծեցինք թէ, դատողութիւնը կորսնցուցած է։ Իր ճիչերը տունը կը լեցնէին։ Ստիպուեցանք զայն մէկդի քաշել անկողինէն, ուր անդադար համբոյրներ կը տեղացնէր սառ դիակին վրայ. առտուան դէմ էր որ քիչ մը հանդարտեցաւ։ Քաշուեցաւ իր աշխատասենեակը և սկսաւ գրել։ Ճաշի ատեն, երբ սենեկապանը եկաւ ծանուցանել թէ ճաշը պատրաստ է, ըսաւ թէ չուտեր։ Կիսաբաց դուռնէն կը տեսնէինք վաւերաթուղթեր թերթելը և թուղթեր դասակարգելը, զորս յետոյ կը պահէր։ Կէս օրէն ետք ինծի կանչեց և տասնեակ մը նամակ տուաւ որ նամակատուն տանիմ։ Անոնցմէ մէկը ուղղուած էր իր մտերիմ բարեկամին Մ. Վանտրէյի, որ Պուլվար տը Վէրսայլ կը բնակէր։ Այս պարոնին քով էր որ կը գտնուէր պզտիկ Միզէլը, տիկին Ֆուրնիէի երկունքէն ի վեր։ Տէրս այն ատեն ըսաւ որ շուտով Բարիզ երթամ. հոս պիտի բերէի գործակալութեան քանի մը պաշտօնեաները։ Երբ անոնք Վէզինէ հասան, ընդունեց զանոնք իր մամնասենեակին մէջ, ուր մնացին երկար ատեն։ Մ. Ֆուրնիէ յետոյ անոնց ընկերացաւ մինչեւ շէնքին վանդակորմը։ Առանց բառ մը արտասանելու, աչքերը թափած արցունքէն կարմրած, երեւութապէս անվրդով, դարձաւ իր սենեակը։ Իրիկունն ալ միեւնոյն կերպով անցաւ։ Վերջապէս ժամը 9ու կէսին ատենները, եկաւ և հրաման տուաւ որ ամէնքնիս ալ մեր սենեակները քաշուինք։

—«Ես ինքս պիտի հսկեմ իմ հեգ կնոջս վրայ, ըսաւ մեզի. ամէնքնիդ ալ շատ յոգնեցաք։ Գացէք պառկեցէք։

«Հազիւ թէ անկողին մտած էինք, շատ որոշ կերպով, մեր խեղճ տիրուհիին պառկած սենեակին կողմէն պայթում մը լսեցինք։ Դժբաղդութիւն մը կանխազգալով. ամէնքնիս ալ իջանք վար։ Մեր զարհուրանքը մեծ եղաւ, տեսնելով մեր տէրը մեռելասենեակին սեմին վրայ։ Ձեռքը րեվոլվեր մը կար։

—«Է՛, ըսաւ մեզի խեղդուկ ձայնով մը, հոս ինչ բան ունիք. երբ ձեզի ըսած էի որ երթաք պառկիք...

«Ինքնիրմէն ելած կ՚երեւէր, և աչքերը մթագնած էին։ Այս միջոցին պարտէզին դուռը զարկին։ Մ. Վանտրէյն էր, որ տեղեկանալով իր տիրուհիին մահուան, կուգար իր դժբաղդ բարեկամը մխիթարելու։ Քանի մը կարճ խօսքերով անոր ըսի յուսահատութիւնը, և պատմեցի եղածը։ Վազեց Մ. Ֆուրնիէի քով, որ զայն ստիպեց տուն վերադառնալ, խօսելով իր աղջկան Միզէլի վրայ։

—«Ձգէ ինծի, ըսաւ անոր տէրս, այս մահը շատ անգութ է, և ալ չեմ կրնար ապրիլ։ Բոլոր գործերս այսօր կարգադրեցի։ Քաշուէ քովէս, և թող տուր որ վերջացնեմ կեանք մը, զոր ալ չեմ կրնար տանիլ։

«Մ. Վանտրէյս ամէն բան ըրաւ այս մահաբեր վճիռէն ետ կեցնելու համար զայն։ Գիշերը ամբողջ հոն անցուց։ Վերջապէս առտուան ժամը 5ին, հաւատաց որ իր բարեկամը մէկ կողմ ձգած էր իր եղեռնական ծրագիրը։ Այս միջոցին Մ. Վանտրէյս սենեակս եկաւ։

— Սավարի, ըսաւ ինծի, հիմա տիրոջդ քովը պիտի իյնաս, և պիտի ըսես որ մոռցած ես երէկուան նամակները թղթատարին յանձնելու։ Ասանկով գուցէ ազատենք զինքը, քանի որ նամակներուն մէջ, բարեկամներու կը ծանուցանէր իր կամաւոր մահը։

«Մ. Վանտրէյի հետեւեցայ։ Տէրոջս սենեակը մտանք։ Զայն սենեակին խորը տեսանք ծնրադիր մը կրթնած և ձեռքը թոյնով լեցուն շիշ մը բռնած։ Հազիւ թէ վազեցինք զայն արգիլելու, անիկայ ամբողջ խմեց սոսկալի թոյնը։ Խոյացանք և շիշը յափշտակեցինք, բայց...ուշ էր արդէն...։ Մ. Ֆուրնիէ գետին տապալեցաւ։—«Շո՛ւտ, շուտ, կա՛թ բերէք, կը պոռար, կա՛թ, ծ՛... կ՚այրիմ, կը մրկիմ կոր...անհնալի է...

«Դէպի դուռը վազեցինք օգնութիւն կանչելու։ Բայց հազիւ թէ քանի մը քայլ առած էինք, ետեւնուս պայթում մը լսեցինք։ Մ. Ֆուրնիէ րէվոլվէրը գանկին պարպած էր։

«Իրեն քովիկը դրուած օրօրոցին մէջ, առջի օր ծնած աղջնակը կողկողագին կը ճչէր...»

* *

Մ. Ֆուրնիէ 48 տարու էր, 20 տարիէ ի վեր կը վարէր իր հիմնած Ֆուրնիէ հեռագրական գործակալութիւնը։ 10 տարի առաջ ամուսնացած էր Օր. Կուտշոյի հետ, որ այն ատեն 21 տարու էր։ Ամուսնութենէն 2 տարի ետք իրենց Միզէլ աղջիկը ունեցան։

ԱՏԱՐԱԶԱՐԻ մէջ նպարավաճառ Սուրէն, որ մօտակայ Աքէչէ գիւղը գացած էր անցածները, դրամ գանձելու, երբ կը վերադառնար, ճամբան յարձակում կրեց չարագործներէ, որոնք զանի կողոպտելէ և սպաննելէ ետք, ձիուն պոչին կապեցին։ Հովիւ մը զայտեց ձին և ոստիկանութեան լուր տուաւ, որ կը փնտռէ չարագործները։

Օգոստոս 4էն 9 հրապարակի չաքթաւան վաճառումներուն ցուցակը.

ԲԻԹՐԷ		
20	պարկ Դեղին	13.14½.15
14	» Ճերմակ	17⅜-17¾
4	» » I	22½
ԹԻՖԹԻԿ		
152	հակ Աշչէհիր են.	12-13¾
102	» Գապա, Դոնիա »	9.12½
62	» Էսկիշէհիր	16½
ԱՖԻՈՆ		
15	սնտուկ Պէյբազար	125-127
2	» Միխալըճ	128

11/24 Օգոստոս 1903

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ	
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	34.19½
Ամէնէն բարձր գինը	34.24
» վար գինը	34.14
ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ	
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Ֆր.	124.⅛
Երէկուան բարձր գինը	124.
» վար »	122.⅛
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն	265.50
Թարափ	505.
Լորիում	79.50
Պանք Նաս. Կրէտ.	425.
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	6.
Թրանսվալ	112.
Ռէժիի պարտաթուղթ Լ. Օ.	398.
Անատօլ. Երկ. բաժնեթ. Ա.Ռ.	11.55
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.45
ՍԹԻԼԱՆՑ	
Քօնսօլիտէ մէկ օրուան Օսմ.	1.75
» ուխը » »	4.75

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն	ղշ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	108.
Նոր մէթալիք	104.
Անգլիական ոսկի	109.38
Ֆրանսական ոսկի	87.18
Քրիմից	51.06
Բօլ	90.
Ռուսլի Թղթադրամ	8.62

«ՄԱՆԶՈՒՄԷՅԻ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ»

ԿԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ 117

ՎԱՅՐԵՆԻՆԵՐՈՒ ՆԱՀԱՊԵՏԸ

Ա. Հ. Պ

ՅԱՄԱՌՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ

68.

Օխա-Քօյեօֆ

«Այս նամակը բերողը մէկն է զոր դուք կը ճանչնաք և կրնաք ուշադրութիւնը խաբ ըլլալով դիւրացնել մեր ծրագիրը։

«Անկարելի է որ Առաքեանները կասկածին թէ սանկ սալուշ մէկը այս ասանքան կարեւոր գործի մը պատգամաւորը եղած ըլլայ։ Նամակը առնելնէդ ետքը ձգեցէք օձիքը և թողէք որ իր տեղը երթայ, պայմանաւ որ առանց՝ իմ հրամանագրիս անկէ դուրս չելլայ»։ Տօն Թասկօ տը Լէօն

Յարանկ ուշադրութեամբ մը ունկնդրեց այս նամակին ընթերցումը։

Երբ զօրավարը վերջացուց՝ Անթինաուէլ խօսք առաւ։

—Այս նամակին վրայ ինչ կարծիք ունիք։

Հին Թօքեներէն մէկը, որ յարգըւած ծերունի մըն էր, և օժտուած էր արտակարգ սրամտութիւնով, ընդհանուր լռութեան մէջ ոտքի ելաւ. և

—Տժգոյն դէմքերը շատ խորամանկ են ըսաւ, կատարեալ աղուէսներ են ասոնք, այս հրահանգները գիտմամբ տրուած են մեզի որպէս զի մենք ստիպուինք մեր գրաւած դիրքերը լքելու, բայց Օքաղ պատերազմիկները խելացի են, անոնց վրայ կը խնդան, և անշուշտ պիտի պահեն Պիօայիքի մէջ իրենց ունեցած դիրքը։ Այս դիրքին պահպանումին կախում պիտի ունենայ պատերազմին յաջողութիւնը։ Սպիտակամորթները ի զուր պիտի ջանան մեզի դէմ ընթացքնիս մէջ գտնուիլ։ Պէտք է որ մեր դիրքը պահենք, ինչ կ'ըսէք, բարեկամներ։

Այս բանախօսութիւնը խոր տպաւորութիւն մը թողուց ներկայներուն վրայ։

—Շատ լաւ խօսեցաք, յարեց զօրավարը, կատարելապէս համամիտ եմ ձեզի։

Ուրիշ գլխաւոր մը ոտքի ելաւ, և խօսեցաւ իր կարգին։

—Տժգոյն դէմքերը շատ խորամանկ են, ինչպէս ըսիք, ըսաւ, աղուէսներ են կատարեալ, անոնք ուրիշ բան չեն գիտեր բայց եթէ ջարդել կիներ և տղաքներ և փախչիլ Օքաղ պատերազմիկի մը իտեւ։ Բայց այս նամակը ճշմարտութիւնը կ'ըսէ և ճիշդ իրենց մտածումն է։ Այն ձեւը որով յղացուած է նամակը, այն բացատրութիւնները որոնք գործածուած են, այն վարդը որ այս նամակը բերաւ, այս բոլորը կը հաստատեն թէ նամակը կեղծ նամակ մը չէ։ Թօքին կողմէ չորս կողմ դէսեր ղրկուած ըլլալու են, մեր շարժումները դիտելու համար։ Սպասենք անոնց վերադարձին, իրենց բերած լուրերէն կրնանք մեր ընթացքը կարգաւորել, և ստոյգ գաղափար մը ունենալ նամակին վրայ։ Բարեկամներ, ամէնքնիս ալ կիներ, զաւակներ ունինք, ամենէն առաջ պէտք է որ անոնց ապահովութեանը վրայ խորհինք։ Այնպէս չէ՞։

Մէ տեղը նստաւ։

Իր բանախօսութիւնը մեծ աղմուկ յառաջ բերաւ։

Մաս մը մարդիկ իր կարծիքին համամիտ էին։

Առաքեանները խորունկ սէր մը կը տածէին իրենց ընտանիքներուն հանդէպ։ Պատերազմի մը համար իրենց ծնողքները, բարեկամները անյայտ կացութեան մը մատնելու գաղափարը սաստիկ կը նեղէր զիրենք։

Պիւսթամէնթէ զօրավարը որ այս խօսքերը մտիկ կ'ընէր ժպտելով, ոտքի ելաւ և ըսաւ։

—Շատ ճիշդ է եղբօրս ըսածը, բայց իր ըսածները կարծիքի մը վրայ հիմնուած են։ Սպիտակամորթները այնքան մեծ ուժեր չունին Առաքեանի սահմանը գրաւելու համար, ուրիշ բան չի պիտի կրնան ընել բայց եթէ այդ սահմանը կարել անցնիլ ու օգնութեան կանչել ուրիշներ։ Զգեցէք հազար պատերազմիկ այս դաշտին մէջ, ուրկէ պիտի անցնին անոնք, որպէս զի արգիլեն անոնց անցքը։ Ես այնպէս կը խորհիմ թէ դէսին բերած նամակը կեղծ է, և թէ Ֆուէնթէս զօրավարը չը գիտեր թէ այնքան մօտ կը գտնըւինք իրեն։ Մեր յաջողութիւնը մեր շարժումներուն արագութենէն կախում ունի։ Վարանիլը յաղթուիլ ըսել է, նահանջելը, բոլորովին կորսուիլ, ընդհակառակը առաջ քալել, յաղթանակը շահիլ ըսել է, ինչ կը խորհիք, աղէկ խօսեցա՞յ։

—Ճարտար պատերազմիկ մըն էք, ստոյգ եղբայր, ըսաւ Անթինաուէլ, ձեր առաջարկած ծրագիրը փորձառութիւն ունենալնիդ կը յայտնէ, ես ալ, ձեզի պէս, այնպէս կը խորհիմ թէ կեղծ է այս նամակը, և թէ պէտք է որ, առանց դադրելու հեռաւոր և մեզի վնասելու անկարող հակառակորդով մը, այս գիշերուընէ իսկ, գրաւենք սպիտակամորթներուն սահմանը։

Զօրավարը չուզեց առաւ, շահած էր։

Ամէնքն ալ համամիտ կը գտնուէին Անթինաուէլի կարծիքին։

Խօկոյն դէր-Թօքին, եկաւ նստաւ ժողովին մէջ, սաստիկ յուզուած կ'երեւէր։

—Ինչ կ'անցնի կը դառնայ, հարցուց Թօքին

—Շատ մը դէսեր վերադարձած են։

—Ինչ լուր կը բերեն։

—Կ'ըսեն թէ Թնդանօթներով պաշարած են Առաքօն։

Այս լուրին վրայ, ներկաները յուզըւեցան։

—Ցաւալին աս չէ ամէնը։

—Ըսէ տեսնենք, ըսաւ Անթինաուէլ նշան ընելով որ չի յուզուին։

—Մտիկ ըրէք, յարեց եկողը Ռիլլի-ֆիւսա, Պօսօս, Նակթէմէէն հոն ճամբայ ելած են ու բնակիչները ջարդուած ուրիշ զօրախումբ մըն ալ ուրիշ միջոցներ ձեռք առած է։

(Շարունակելի)

ՌՈՊԵՐԴ ՔՈԼԷՃ

Վարժարանին յառաջիկայ տարեշրջանը պիտի սկսի Սեպտ. 2/15։ Կարգադրութիւններ եղած են նոր շինութիւններ տալու վաճառականական ուսմանց համար։ Մնայուն բժիշկ մը՝ աշակերտներու առողջութեան, մարմնամարզներուն ու խաղերուն, ինչպէս նաև վարժարանին ընդհանուր առողջական վիճակին վրայ կը հսկէ։ Նախորդ տարուընէ բացուած է նաև փոքր տղոց յատկացեալ նոր շէնքը, ուր կ'ընդունուին մինչև տասը տարեկան աշակերտներ։ 11—15

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Պիճ Պիր Զէքէճի դիմաց

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Ի. ճառիքէ, Տողրամաճը փողոց իր բնակարանը։ Ամէն օր 3—11 դիմաց Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Պիճ-Պիր-Զէքէճին դիմաց։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

Տէր եւ Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Յ. ԳԱՅՍԵՐԵԱՆ

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՏԱԲԱԶԱՐ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը պիտի սկսի Սեպտ. 9ին (Ն. Տ.) Չորեքշաբթի։ Գիշերօթիկներուն տարեթոշակն է 12 Օսմ. ոսկի, որուն կէսը պէտք է վճարել Սեպտ. սկիզբը, միւս կէսը Յունուարի մէջ։ Դաշնակի դաս առնողները 3՝ իսկ երգեհոնի դաս առնողներ $1\frac{1}{2}$ ոսկի աւելի կը վճարեն։

Կէս ամսակով Ատաբազարու գեղերու՝ նաև ուրիշ գիւղաքաղաքներու համար՝ կարեւոր է որ վարժարանին գիշերօթիկ աշակերտուհիները, ինչպէս նաև յառաջիկայ տարեշրջանին նոր վարժարանին աշակերտել փափաքող Օրիորդներ, իրենց անունները ղրկեն՝ և կամ անձամբ կամ իրենց պաշտպանին միջոցաւ ներկայանան Մր. Ռ. Ճ. Փիթի, Թիւ 5, Ամերիկեան խան, Կ. Պոլիս, մինչեւ Սեպտ. 4, (Ն. Տ.)։

Վարժարանին յայտագիրը ուղղողներուն ձրի կը ղրկուի։ Ուրիշ տեղեկութեանց համար գրել Տօքթ. Ս. Լֆ. Պաւլըճեան, Ատենապետ Խնամակալութեան, Ատաբազար։ 7—12

Տէօրթ միլիմէթրօ թիմուր թէլ 85 պին քիլօկրամ, պէշ միլիմ. թիմուր թէլ 20000 քիլկ., 2 միլիմ. սիօնէց սիլիսխօ թէլի 3250 քիլկ., լէհիմ 1500 քիլկ., թիմուրլը պէօյիւք մօտէլ իզօլաթէօր 3000 ատէտ, թիմուրըզ պէօյիւք մօտէլ իզօլաթէօր 1000 ատէտ, թիմուրլը օրթամօտէլ իզօլաթէօր 20000, թիմուրըզ օրթա մօտէլ իզօլաթէօր 6000 ատէտ, թիմուր տիրէկէ մախսուս թիմուր բօթրէլլի պէօյիւք իզօլաթէօր 1500 ատէտ, թիմուր տիրէկէ մախսուս թիմուր բօթրէլլի օրթա իզօլաթէօր 2000 ատէտ, սըմա քեանդը 20000 քիլկր. նիշատըր 15000 քիլկր., Լէքլանշէ քէօմիւրի 20000 ատէտ, Լէքլանշէ գատէհի 10000 ատէտ, լամպա հալքա 65000, ինճէ լամպալը թէլ 15000 մէթրօ, գալըն լամպալը թէլ 15000 մէթրօ, պիլատէ հարէլէ մախսուս լամպալը թէլ 5000 մէթրօ, Ամէրիգան սըրըլմաը 480 ատէտ, չավուշ էյէսի 480 ատէտ, Ինկիլիզ գըրպաճը 480 ատէտ, չավուշ իփի 500 թօբրա, Բօսթա սթիմբօթը իչուն նիւքսամէլ մատէն քէօմիւրի 60 թօնէլաթօ կէլէճէք 1320 սէնէսի մարթ սօնուն տէք իհալէ ... Բօսթա խիթիմաթըն միւպայաա օլունաճագ օլան պալէտանէ մըզմար վէ միւֆրէտաթը իմալիէ 23 դասէ լիսթա թէքլիֆ վէ մաւէն քէօմիւրի մէվզիի միւնագասէյէ վազօլունտուղըրնտան թալիփլէրի հաստա լախըզըննա կէօրիւլմէք թազմինաթ ազօմթօսըն 25ինճի բազար էրթէսի կիւնի իհալէի էվվէլիյէ վէ ֆէրաղաթ սալը կիւնի սաաթ 5 թէնզիլիյէ գարար գալտըքըն իճրա գըլընաճագըն տան թալիփ օլանլարըն նիւմունէլէրի կէօրմէք վէ տահա զիյատէ թաֆսիլաթ ալմագ իւզրէ 100տէ 10 քիյավատլա թէքմինաթը նագտիյէ վէ քափօտ Տէրաաթըն Թիճարէթ օտասը մուզավէլէթ մուհարրիրլիյինտէն մուսատտագ քէֆալէթ ... մագփուլէ ... ֆիթ պա Պօսթա խազինէլէրի վէ Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա նէզարէթի միւպայաա գօմիսիօնունա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

11 աղուսթոս 1319

ՀԱՄԵՂ, ՍՆՆԴԱՐԱՐ ԵՒ ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ

ՃԱՇ ՄԸ ԸՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

պէտք է դիմել Եղուսէն Բաքիրճը օղլու խանը գետնայարկ թիւ 23 հաստատուած

ԹԻՒՐՔԻԱ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

որ էսկի Զապթիէհ Ճատտէսիի վրայ հրաշակերտ նոր փոխադրուեցաւ բոլորովին նոր կահ կարասիներով ու գեղեցկագոյն պարագաներով։

Այս ճաշարանին տէրը Սարգիս աղա՝ երկար տարիներու հմտութեամբ իր ազնիւ բնաւորութեամբ ու արհեստին մէջ ունեցած անմրցելի կարողութեամբ, կը գոհացնէ ամէնէն փափկաճաշակ յաճախորդներն ալ։

ԴԻՆԵՐԸ ԶԱՓԱՒՈՐ

ԱԶԴ

Սամաթիոյ երկսեռ վարժարանք պիտի վերաբացուին առաջիկայ երկուշաբթի օգոստոս 11, նորոգ կազմակերպութեամբ և ուսուցչական ընտիր խմբով մը՝ Տնօրէնութեամբ Մ. Սուլթանեան էֆէնտիի։

Այս առթիւ Պատ. Թաղեցւոց ուշադրութեան կը ներկայացուին ի մէջ այլոց հետեւեալ կէտերը։

1. Սրահական հինաւուրց դրութեան յաջորդած է դասարանական օգտաշատ դրութիւն ըստ կազմական կանոնագրի։ Նոր կազմակերպութեամբ իւրաքանչիւր դասարան իր դասատուական ուղղիչը պիտի ունենայ պատասխանատու հանդէպ Տնօրէնութեան՝ ուսմանց իմացական և բարոյական վիճակին համար։

2. Նկատելով ծնողաց մեծագոյն մասին փափաքը Ֆրանսերէն խօսելավարժութեան համար, Ֆրանսացի մասնաւոր պաշտօնեայ մը կարգուած է յատուկ այս նպատակաւ, որ իր համապատասխան ներկայութեամբ ուսանողները գործնականապէս պիտի մարզէ սոյն կարեւոր լեզուին մէջ։

3. Նկատելով ձեռագիտութեան և ձեռագործի ասպ կարեւորութիւնն մասնաւորապէս Թաղիս էսնաֆ դասակարգին համար, բացառապէս մէջ տրըւած է սոյն երկու ճիւղերուն. Ձեռագիտութեան ուսուցիչ նշանակուած է ՄԱԼԽԱՍ ԷՖ. ԳԱԼԷՆՏԵՐ։ Ձեռագործն ևս ող նոյնպէս կարող ձեռքերու յանձնուած է։

Սոյն երկու ճիւղերուն համար այցելու աշակերտուհիներ պիտի ընդունուին։

4.— Մանկապարտէզի այցելու վարժուհի կարգուած է Տիկին Աղաւնի Սարաֆեան, որ Տկն. Մոնտեսսորիին յատուկ ... առաջին կարգի հեղինակութիւն մըն է իր ճիւղին մէջ։

Թաղ. Խորհուրդս կը սիրէ յուսալ թէ, Պատ. Թաղեցիք պիտի գնահատեն սոյն նորոգ կարգադրութիւնները և պիտի նախընտրեն տեղւոյն վարժարանն ... որոնց հետ մրցելու վիճակին մէջ դրուած է այսօր։ (Կնիք Թաղ. Խորհրդոյ)

4 Օգոստոս 1903

Սամաթիա

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԻԳ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ, 1903 — 1904

Վարժարանիս ԻԳ. տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ Սեպտեմբեր 1ին։ Նոր աշակերտաց մուտքի քննութիւնները տեղի պիտի ունենան Օգոստոս 28ին և 29ին, իսկ դասերը կանոնաւորապէս կը սկսին Սեպտ. 1ին Բշ. օր։

Վարժարանս երկու տեսակ պայման ունի գիշերօթիկ աշակերտաց ընդունելութեան համար։ Պէտք է վճարել՝

Ա. Միանուագ մուտք 3 օսմ. լիրա
Տարեթոշակ 20 օսմ. լիրա
Արձակուրդի տուրք 1 օսմ. լիրա։

Ամէն տեսակ ծախք վարժարանիս վրայ է։

Եւ կամ,

Բ. Առանց մուտքի 12 օսմ. լիրա տարեթոշակ և 1 լիրա արձակուրդի տուրք, պայմանաւ որ աշակերտաց ծնողք հոգան իրենց զաւակաց զգեստ, կօշիկ և կարկտանքը, դասագրոց և դպրոցական այլ պիտոյից ծախսը և անկողնոյ, ինչպէս նաև օրէնց ծախքը՝ իսկ վարժարանս տայ սնունդ, ուսում և բնակարան, բժիշկ և բաղնիքի ծախսերը։

Ցերեկեայ թոշակաւորները պարտին վճարել 6 օսմ. լիրա։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար ծնողք կամ պաշտպանք կրնան դիմել ի Կ. Պոլիս Ազգ. Պատրիարքարանը կամ ի Կարին Վարժարանիս Տեսչութեան։

Յառաջիկայ տարի նոր ձրիավարժներ չպիտի ընդունուին. այդ մասին տեղի ունենալիք ո և է դիմում անտեսուած պիտի մնայ։

Տեսչութիւն

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Կարին 28 Յունիս 1903

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ի ԲԱՆԿԱԼԹԻ

47րդ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս հաստատուած է 1857ին. նպատակն է՝ աշակերտաց տալ կրօնական, բարոյական և գիտնական կրթութիւն մը։ Վարժարանին վարչութիւնը Վիեննայի Մխիթարեանց ձեռքն է։ Ուսուցչական մարմինը (corps enseignant) որ կը բաղկանայ Միաբաններէ եւ վկայեալ արտաքին ուսուցիչներէ, պիտի կազմէ այս տարի 24 հոգի։ Ուսմանց ծրագիրն է՝ արդի երկրորդական դպրոցներու (école secondaire moderne) յատուկ յայտագիրը, որ կը համապատասխանէ գերմանական ռէալական դպրոցին (Realschule) յայտագրին. բայց ըստ կարի յարմարցուած է այս ծրագիրը միջավայրի պիտոյից։ Վարժարանիս կատարեալ ընթացքն աւարտող աշակերտները կրնան շատ դիւրութեամբ և առանց քննութեան Եւրոպայի ո և է բարձրագոյն վարժարանին յաճախել՝ ուսմունքը շարունակելու համար (ինչպէս ունինք աշակերտներ ի Վիեննա, Զուիցերիա և կամ կրնան վաճառականութեան ձեռնամուխ ըլլալ։ Աւանդուած լեզուներն են՝ Հայ. Տճկ. Գաղղ. Գերմ. և Անգլ. (վերջին 2 տարիները)։ Գաղղիերէն լեզուն գործնականապէս սորվելու համար՝ աշակերտները պարտաւորեալ են միշտ նոյն լեզուն խօսիլ, եւ իրենց վրայ պիտի հսկեն գաղղիացի Մարիստներ, զորոնք յատկապէս բերել տուաւ վարչութիւնս Բարիզէն։ Այս տարի 5 պիտի ըլլայ անոնց թիւը։ Ամէն ամիս ծնողաց կը ղրկուի համեմատական ամսացուցակ մը, որուն մէջ մանրամասնը կը նշանակուի աշակերտին բարոյական և ուսուցչական վիճակը, իւրաքանչիւր դասերու մէջ առած նիշերը և ն.։ Վարժարանս կը գտնուի ընդարձակ ծառաստանի մը մէջ։ ունի իր յատուկ դպրոցական ... Վարժարանը 1903—1904 դպրոցական տարին պիտի սկսի Սեպտեմբեր 1/14 Բշ. օր։ Դպրոցամուտի քննութիւնները պիտի կատարուին Օգոստոս ամսոյն 20ին և 30ին, իսկ դասերը կը սկսին կանոնաւորապէս Երկշ. օրը՝ Սեպտ. 2ին։ Հրատարակուած է վարժարանի 5րդ տեղեկագիրը։ Վարժարանիս նկարագրին ընդարձակագոյն տեղեկութիւններ ուզողը, թող դիմէ վարժարանի վարչութեան (Երկ. Ուրբ. և Շբթ. օրերը)։

Թոշակ տարեկան ամենայն ծախիւք գիշերօթիկներու համար 30 լիրա օսմ. ցերեկօթիկներու համար 20 լիրա օսմ. արտաքիններու համար 10 լիրա օսմ.։

ՎԱՐԻՉ

Հ. ԳԱԲՐԻԷԼ Վ. Է. ՄԵՆԷՎԻՇԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Բանկալթի

P. GABRIEL Dr MENEVICHIAN

4—15 Constantinople, Bancaldi

ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳՐ. ՍԱՂՋՄԱՆԵԱՆ

Փափկաճաշակ և չէք ստիպուած օրիորդները եթէ կ'ուզեն ճաշակի յարմար և վերջին դրութեանց համաձայն կառնետներ, պրոշ, սանդէլ, ժամացոյց, հովանոց, գուլպայ առաջնակարգ և ընտիր հագուստներ և ուրիշ ամէն տեսակ նորաձեւութեան նիւթեր գնել, այցելեցէք աժան գնով։ Պէտք է դիմել, Մեծ-Շուկայ, Պալըգ բազար, թիւ 56

«ԿԻԼԻՍՏԱՆ» ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Մահմուտփաշա Թէրզի Պաշի Փողոց, թիւ 11։ 30—6

Plaques JOUGLA

ԷՔՍԱՆԴԱՐԻՉՆԵ՛Ր, ԱՐՈՒԵՍՏԱՒՈՐՆԵ՛Ր ԳՈՐԾԱԾԵՑԷ՛Ք ՄԻՄԻԱՅՆ ԺՈՒԿԼԱՅԻ ԲԼԱՔՆԵՐԸ որոնք աշխարհի լաւագոյն բլաքներն են։ 12-7

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԸ

Գատըգիւղի Մխիթարեանց վարժարանը պիտի բացուի Սեպտ. 2/15ին, և դասաւանդութիւնք պիտի սկսին կանոնաւորապէս հետեւեալ օրէն։ Նորեկներու մուտքի քննութիւնները պիտի կատարուին Օգոստոսի 29ին և 30ին։ Դպրոցին դիրքը ու օդը նպաստաւոր են աշակերտաց առողջութեան։ Խնամք կը հոգուի տղայոց բարոյականի, կրթութեան, ուսումնական զարգացման ու կարգապահութեան վրայ. և աշակերտաց ըրած յառաջադիմութեան վիճակացոյցը ամէն ամիս կը ղրկուի ծնողաց։ Կ'աւանդուին հետեւեալ լեզուները. Թուրքերէն, Հայերէն, Գաղղիերէն, Գերմաներէն և Իտալերէն լեզուները. այս տարի պիտի աւանդուի նաև Անգլիերէն լեզուին ուսումը։ Գաղղիերէն ու Գերմաներէն լեզուներուն գործնական մասը զօրացնելու համար, յատուկ գաղղիացի ու գերմանացի հսկիչներ կան աշակերտաց վրայ։ Կ'աւանդուին հետեւեալ գիտութիւնք. Իմաստասիրութիւն, Բնագիտութիւն, Տարրաբանութիւն, Տնտեսագիտութիւն, Տիեզերագրութիւն, Աշխարհագրութիւն, Մաթեմատիկութիւն, Հաշուագիտութիւն, Քերթողութիւն, Պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն, եւն. Ձայնական ու Գործիական երաժշտութիւն, մարմնամարզ, նկար, եւն.։

Այն աշակերտք որոնք քաջ ու ընտիր կը հանդիսանան բարի վարքի ու ուսմանց մէջ, կ'անցնին Վենետիկի Մուրատ-Ռափայէլ վարժարանը, ուր կրնան յաճախել քաղաքին Ակադեմիան ու բարձրագոյն վարժարանները, և կամ կը ղրկուին Իտալիոյ, Գաղղիոյ, եւն. Համալսարանները։

Դպրոցին տարեթոշակն է 25 Օսմ. ոսկի։ Միայն կարող ընտանիքներուն զաւակները, բացառիկ զիջողութեամբ մը, կրնան ընդունուիլ 15 Օսմ. ոսկիի. ասկէ նուազ թոշակաւոր աշակերտ չեն ընդունիր։

Զբաւարար աշակերտաց թիւը լրացած ըլլալով առաջիկայ տարւոյն համար, առանց արդիւնքի պիտի մնան այսուհետեւ ո՛ և է դիմումներ։ 3—15

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

Պէրա, Սու-Թէրազի Փողոց, թիւ 4 (Թօգաթլեան սրճարանի դիմացի փողոցին մէջ)։

ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԷ ամէն տեսակ ակռայի և լինտի հիւանդութիւնները, փտած ակռաներու ամենատառապիկ ցաւերը լուրկենալէս կասեցնելով քիչ ատենուան մէջ հաստատուն կերպով կը լեցնէ ոսկով ակռաները նման մինչեւ վերջը գործածուելու պայմանաւ։

ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՆՈՐ ՄԵԹՈՏՈՎ ոսկիի, պլաթինի և քաուչուքի վրայ նորէ, ամրակուռ և դիմացկուն արհեստական կեղծ ակռաներ կը պատրաստէ՝ յար և նման բնականին։

ԸՍՏ ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՆ՝ փտած և կոտրած ակռաներու արմատները առանց հանելու կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ կը զետեղէ անոնց վրայ առանց քիմքի ակռաներ և ոսկիէ «քուրոններ»։

Շատ փտած ակռաները և լինտին մէջ անյայտացած արմատները կը հանէ ԱՌԱՆՑ ՑԱՒԻ։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9էն 5 (Ց. Ե.), Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

ՕԾԱՆ.— Ասկէ առաջ գտնուած տունս ուրիշի մը կողմէ վարձուած ըլլալով, շփոթութեանց տեղի չտրուելու համար հրապարակաւ կ'ազդարարեմ թէ, դարմանատունս բոլորովին ՍՈՒ ԹԷՐԱԶԻ ՓՈՂՈՑ փոխադրուած է և հրապարակի վրայ ուրիշ մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻ։

ԼԱ ՔՈՆՖԻԱՆՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1844ԻՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Երաշխ. դրամագլուխ	56,000,000 Ֆրանք
Մինչեւ 1901ի վերջը վճարուած վնաս	101,720,000 »

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Երաշխ. Դրամագլուխ	36,000,000 Ֆրանք
Մինչեւ 1901ի վերջը վճարուած վնաս	25,000,000 »
Ապահովագրուած գումար	321,000,000 »

Ընդհանուր ծովային ապահովագրութիւն հիմնեալ 1818ին

ԼԱ ՔՈՆՖԻԱՆՍ կը գտնուի Ֆրանսայի կառավարութեան և չերք պետական ժողովներու քօնթրոլին տակ։

Այս վաղեմի ընկերութիւնը գրեթէ ամենէն մեծ վարկը կը վայելէ ամէն կողմ, որուն գործառնութեանց և վստահելիութեան վրայ գաղափար մը տալու համար հոս թուենք մէկ քանի այն հռչակաւոր մեծ հաստատութիւններէն, որոնք ապահովագրուած են ԼԱ ՔՈՆՖԻԱՆՍԻ։

Ֆրանսայի նահանգներու և գաւառներու կարգ մը պաշտօնատուններէն զատ, Բարիզի Օբէրա, Վօտվիլ, Նուվօթէ, Ամպիկիւ, Ֆօլի-տրամաթիք և ուրիշ բազմաթիւ թատրոններ։

Գօն Մարշէն, Լուվրի վաճառատունները, Բիպլիօթեքը, Բրէնթանի, Պէլ Ժարտինիէր, Օթէլ տը Վիլի և Սամարիթէնի մեծ վաճառատուները։

Զանց ըը Ֆրանսի մանաֆիւթները, Քրէտի Ֆոնսիէն, Քրէտի Լիոնէն, Ֆրանսօ ազգերու, քիմիական արտադրութեանց ընկերութիւնները, Ֆրանսայի Կեդր. Դեղարանը, Լուսափ հանքերը, կենդանաբանական պարտէզը եւն։

* * *

Այս պերճախօս թուանշաններէն ետք, ա՛լ աւելորդ է խօսիլ այս ընկերութեան վրայ, որ, ինչպէս ըսինք, ամենամեծ վարկ մը կը վայելէ ամէն կողմ։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷՆ

ԼԱ ՔՈՆՖԻԱՆՍԻ Պոլսոյ կողմի գործակալութիւն

Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Պէօյիւք Եըլտըզ խան, թիւ 14։

ԳԱՌՆԻԿ ԱՃԱՌԵԱՆ

Որ միանգամայն Պոլսոյ կողմի գործակալն է COMPAGNIE D'ASSURANCE GÉNÉRAL MARITIME (Ընդհ. ծովային ապահովագրական) Ընկերութեան։

Մանրամասն ամէն տեղեկութիւն հաճութեամբ կը տրուին բոլոր դիմողներուն։

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ

Կ.ՅՍ. ԲԱՑ. ՍՈՒԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՎԻԵՆՆԱ 1860ԻՆ

Գռասնենակ Հանօբուլօ խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56

ԼԻԱԶՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Գ. ԵՆՖԵՃԵԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիշիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը.— 35 տարեկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութեան 20000 ֆր. ի և քսանհինգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆր. պիտի վճարէ. ու պայմանաժամուն պիտի ստանայ 31266 ֆրք. հակառակ պարագային եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն իր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի ստանան 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն գումարներ ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն կ'երաշխաւորէ իր գոյքով։

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՑԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANIFACTURING Co.

ՍԻՆԿԷՐԻ կարի մեքենաները գոյու անգլ. ... ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարներն լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և չքնաղ շքանշան ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր՝ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միայն ՍԻՆԿԷՐ Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

ՊԷՐԱ՝ 1. Մեծ փողոց, Գօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։ 2. Մեծ փողոց՝ Կալաթա Սէրայի դիմաց

ԿԱԼԱԹԱ՝ 1. Սինկէր խան, Թէնէլին առջեւ 2. Թռամվէյի կայարանին դիմաց

ՊՈԼԻՍ՝ 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։ 2. Սուլթան Պայազիտ, Թռամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։

ՍԿԻՒՏԱՐ՝ Չարշը պոյը թիւ 120։

ԴԱՍԵՐԸ ԵՒ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՔ ՁՐԻ

Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի, Բերա, Մեծ փողոց թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տանը։

Կեղծերէն զգուշանալու համար վերի նշանին ուշադրութիւն ընելու է։